

JATKUVAN OPPIMISEN SANASTO

luonnos 7.9.2021
kokoukseen 13.9.2021

Sisällysluettelo

Käsittekaavioluettelo.....	3
Esipuhe.....	4
Sanaston rakenne ja merkinnät.....	5
Alaotsikko.....	5
1 Koulutustoiminta.....	7
2 Koulutus.....	9
2.1 Koulutus (1) luonteen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan.....	11
2.2 Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.....	13
2.3 Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	16
2.4 Työvoimakoulutus.....	18
2.5 Työelämässä oppiminen.....	24
3 Osaamiskokonaisuuksia.....	33
4 Opetus, ohjaus ja valmennus.....	39
5 Oppiminen.....	44
6 Osaaminen ja kyvykkyys; osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	49
7 Pätevyys ja kelpoisuus.....	55
8 Todistus.....	59
9 [JOS EHDITÄÄN:] Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja muita ryhmittelyjä.....	64
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	74
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	75
Suomenkielinen hakemisto.....	76

Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Koulutustoiminta.....	8
Käsitekaavio 2. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus (2).....	12
Käsitekaavio 3. Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.....	15
Käsitekaavio 4. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	17
Käsitekaavio 5. Työvoimakoulutus.....	22
Käsitekaavio 6. Työelämässä oppimisen muotoja.....	32
Käsitekaavio 7. Osaamiskokonaisuuksia.....	37
Käsitekaavio 8. Opetus, ohjaus ja valmennus.....	43
Käsitekaavio 9. Oppiminen.....	48
Käsitekaavio 10. Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	54
Käsitekaavio 11. Pätevyys ja kelpoisuus.....	58
Käsitekaavio 12. Todistuksia.....	63
Käsitekaavio 13. Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä.....	70

Esipuhe

Jatkuvan oppimisen sanastohanke on vuonna 2020 käynnistynyt, opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteinen hanke, jonka taustalla on pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukainen jatkuvan oppimisen uudistamisen parlamentaarinen hanke. Jatkuvan oppimisen uudistaminen edellyttää opetushallinnon ja työhallinnon välistä vuoropuhelua, ja sen mahdollistamiseksi puolestaan tarvitaan yhteisten käsitteiden määrittelyä, harmonisointia ja termeistä sopimista, siis terminologista sanastotyötä. Sanastotyön tuloksena on syntynyt Jatkuvan oppimisen sanasto.

Jatkuvan oppimisen sanasto keskittyy jatkuvan oppimisen järjestelmän nykytilaa koskeviin käsitteisiin; tulevaan tavoitetilaa liittyvät käsitteet nähdään tarpeellisiksi määrittellä mahdollisessa jatkohankkeessa.

Jatkuvan oppimisen sanastossa esitetään termitietueina ja käsittekaavioina noin 60:n jatkuvaan oppimiseen liittyvän käsitteen tiedot. Käsitteiden sisältö kuvataan määritelmien ja niitä täydentävien lisätietojen avulla. Suomenkielisistä termeistä annetaan suositukset. **Ruotsin- ja mahdollisesti englanninkielisiä vastinetermejä täydennetään mahdollisessa jatkohankkeessa.** Käsitteiden välisiä suhteita havainnollistetaan käsittekaavioiden avulla.

Jatkuvan oppimisen sanasto on tarkoitettu apuvälineeksi ensisijaisesti jatkuvan oppimisen uudistuksen toimijoille niin opetushallinnossa kuin työhallinnossakin: tavoitteena on, että käsitteitä voidaan käyttää yhdenmukaisesti paitsi viestinnässä myös palveluiden suunnittelussa, säädösvalmistelussa ja tietoarkkitehtuurityössä. Yleisemmin sanastosta toivotaan olevan hyötyä myös muille työhön ja oppimiseen liittyviä käsitteitä ja termejä käyttäville ja käsitteiden määritelmiä tarvitseville eli muun muassa tietojärjestelmien ja palveluiden kehittäjille, tiedottajille, toimittajille ja kääntäjille. Sanastolla pyritään myös edistämään julkisen hallinnon tietojen yhteentoimivuutta.

Jatkuvan oppimisen sanaston laatineen sanastotyöryhmän kokoustyöskentelyyn ovat osallistuneet seuraavat asiantuntijat:

Lara Anastasiou, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (vuonna 2020)

Marjut Anderson, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (2021)

Mikko Hartikainen, Opetushallitus (2020)

Maarit Hildén, Uudenmaan ELY-keskus (2020)

Tero Huttunen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Ilmari Hyvönen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Jonna Korhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Tomi Kytölä, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Harry Pulliainen, KEHA-keskus (2020–2021)

Kirsi-Marja Putkonen, KEHA-keskus (2020–2021)

Taina Riikonen, Uudenmaan TE-toimisto (2020)

Janne Savolainen, työ- ja elinkeinoministeriö (2020)

Tuula Sumkin, Opetushallitus (2020–2021)

Totti Tuhkanen, Turun yliopisto (2020–2021)

Markku Virtanen, työ- ja elinkeinoministeriö (2020–2021)

Riina Kosunen, Sanastokeskus, terminologi (2020–2021).

Sanaston laatimiseen tarvittun terminologisen työn ovat rahoittaneet opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Sanastohankkeen aikana pyydettiin tietoa ja kommentteja varsinaisten työryhmien ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Kiitämme sanastotyöryhmien jäseniä ja muita sanaston laatimiseen osallistuneita heidän arvokkaasta työpanoksestaan.

1 Koulutustoiminta

1

koulutustoiminta

määritelmä

koulutuksen (1) ja *koulutusten (2)* aikaansaamiseen tähtäävä toiminta

huomautus

Suomessa, kuten monissa muissakin maissa, koulutustoiminta voidaan jakaa koulutuslainsäädännössä säänneltyyn koulutustoimintaan ja markkinaehtoiseen koulutustoimintaan.

Käsittekaavio: [Koulutustoiminta](#)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 7.9.2021: Tämän käsitteen (keskenäiset) määritelmä- ja huomautusluonnokset ovat peräisin OKSAsta. Jos Jatkuvan oppimisen sanastossa määritellään markkinaehtoinen / ei-lakisääteinen koulutustoiminta, tämä yläkäsite tarvitaan (jollakin tavalla) mukaan. Onko tähän käsitteeseen kommentteja?

2

koulutuslainsäädännössä säännelty koulutustoiminta

määritelmä

koulutustoiminta, josta säädetään koulutuslainsäädännössä

huomautus

Koulutuslainsäädäntöön kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan koulutusta (1) koskevan lainsäädännön lisäksi myös esim. työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä, kuten laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) jossa säädetään työvoimakoulutuksesta, sekä puolustusministeriön ja sisäministeriön alan koulutusta (1) koskevaa lainsäädäntöä, kuten laki Maanpuolustuskorkeakoulusta (1121/2008) ja laki Poliisiammattikorkeakoulusta (1164/2013).

Koulutuslainsäädännössä säännellyn koulutustoiminnan toteuttamista tuetaan julkisin varoin.

Käsitteen tunnus: c659

Käsittekaavio: [Koulutustoiminta](#)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.9.2021: Käsitteen kuvausta on laadittu OKSA-jaoksessa; ovatko tiedot ok Jatkuvan oppimisen sanaston näkökulmasta?

3

markkinaehtoinen koulutustoiminta

määritelmä

koulutustoiminta, jossa koulutuksen (1) hinta määräytyy vapailla markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan, ilman yhteiskunnan taloudellista tukea

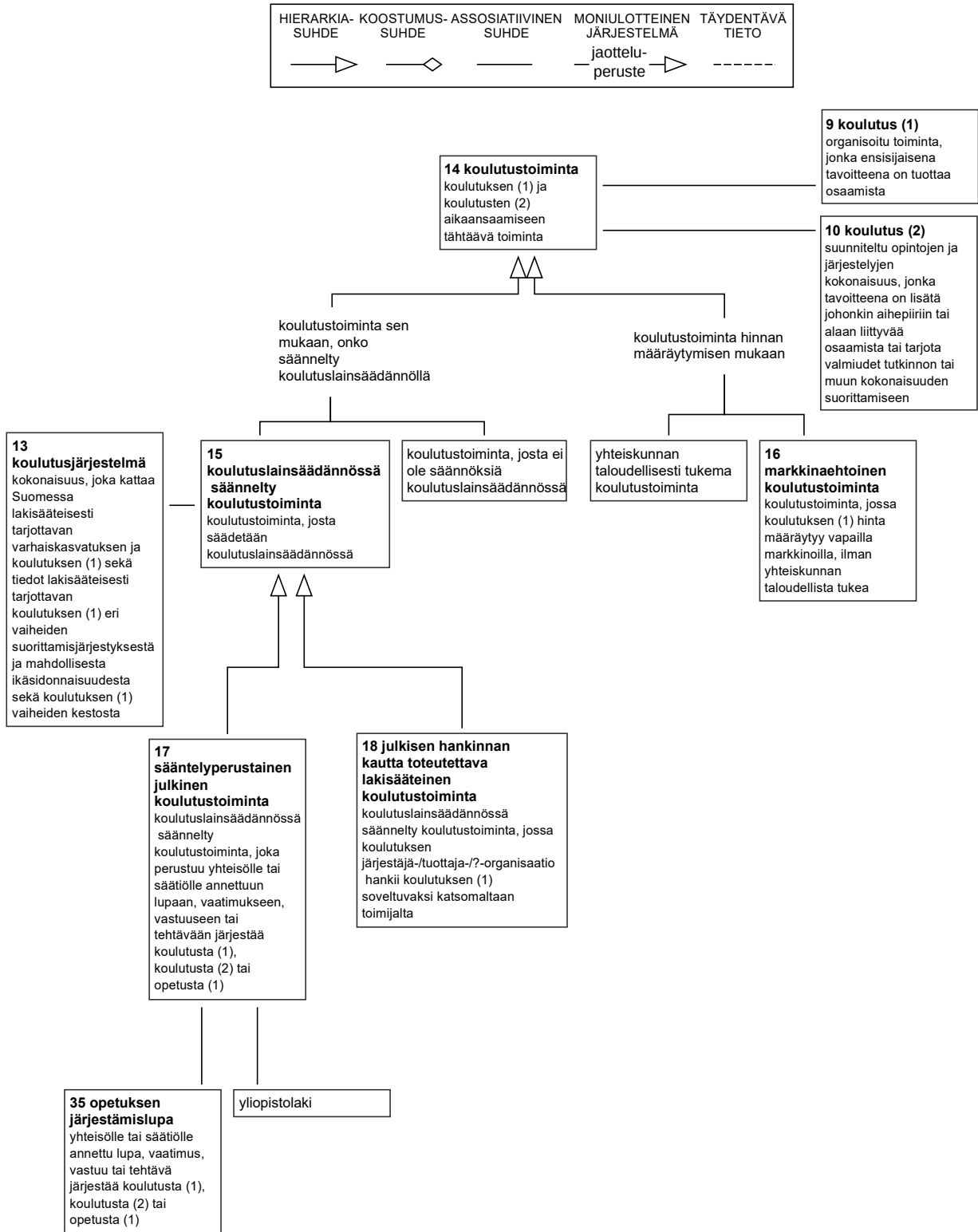
huomautus

Toimijat, jotka harjoittavat *koulutuslainsäädännössä säänneltyä koulutustoimintaa*, voivat harjoittaa myös markkinaehtoista koulutustoimintaa; esimerkiksi korkeakoulujen (1) *täydennyskoulutus*.

Käsitteen tunnus: c660

Käsittekaavio: [Koulutustoiminta](#)

Terminologin kysymys OKSA-jaokselle 17.8.2021: Terminologi muotoillut määritelmää ja huomautuksia OKSA-jaoksen ja Jatkuvan oppimisen sanaston työryhmän keskustelujen pohjalta; miten muokataan?

Käsittekaavio 1. Koulutustoiminta.

2 Koulutus

4

koulutus (1)

määritelmä

organisoitu toiminta, jonka ensisijaisena tavoitteena on tuottaa osaamista

huomautus

Määritelmän sana "ensisijaisena" viittaa siihen, että voidaan ajatella, että on myös muuta organisoitua toimintaa, jonka yhtenä tavoitteena on tuottaa osaamista – esimerkiksi sosiaalipolitiikka –, mutta koulutuksessa (1) osaamisen tuottaminen on ensisijainen tavoite.

Koulutuksen (1) tavoitteena oleva osaaminen voidaan tuottaa *opetuksen (1)* tai muun *oppimiseen* tähtäävän toiminnan avulla.

Koulutus (1) on laaja ja varsin abstrakti käsite.

Tutkintotavoitteisuuden mukaan koulutus (1) voidaan jakaa *tutkintoon* johtavaan koulutukseen, tutkintoon valmistavaan koulutukseen ja koulutukseen, joka ei johda eikä valmista tutkintoon.

Englannin käsite education on laajempi kuin suomen koulutus (1), niin että termillä education viitataan koulutuksen (1) lisäksi muun muassa kasvatukseen, *opetukseen (1)* ja sivistykseen.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutus (1) -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 26.2.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c121>

Vrt. *koulutus (2)*.

Ks. myös *oppiminen*.

Käsitteen tunnus: c1

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsitekaaviot: *Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus (2), Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan ja Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan*

Lähde: OKSA_02 (c121)

OKSA-jaos 2.10.2020: Jatkuvan oppimisen sanastossa myös koulutukset jotka on OKSAssa määritelty koulutus (1):nä, voisi mahdollisesti määritellä koulutus (2):na (täydennyskoulutus, muuntokoulutus, erikoistumiskoulutus...)

5

koulutus (2)

määritelmä

suunniteltu opintojen ja järjestelyjen kokonaisuus, jonka tavoitteena on lisätä johonkin aihepiiriin tai alaan liittyvää osaamista tai tarjota valmiudet tutkinnon tai muun kokonaisuuden suorittamiseen

huomautus

Koulutukset (2) ovat tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa *koulutusta (1)*.

Koulutukset (2) voivat olla tutkintoon (esimerkiksi filosofian maisterin tutkinto) johtavia tai tutkintoon johtamattomia. Esimerkkejä tutkintoon johtamattomista koulutuksista ovat korkeakoulun *opintokokonaisuus (2)*, ammatillisen koulutuksen *tutkinnon osa*, avoimena yliopisto-opetuksena tarjottava opintojakso, ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, korkeakoulun (1) *erikoistumiskoulutus* ja perusopetuksen lisäopetus.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutus (2) -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 26.2.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c122>

Käsitteen tunnus: c2

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\) ja Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c122)

Terminologin kysymys OKM:n asiantuntijoille 22.9.2020: Tarvitaanko Jatkuvan oppimisen sanastossa tehdä ero koulutus (1) ja koulutus (2) välille; tuleeko sanastoon kummankin alakäsitteitä? Vai voidaanko Jatkuvan oppimisen sanaston kaikkia koulutus-käsitteitä pitää koulutus (1):n alakäsitteinä?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: OKSA-jaos tekee ehdotuksen siitä, mitkä koulutus-käsitteet tarvitaan Jatkuvan oppimisen sanastoon

KMP 4.3.2021: suunniteltu kokonaisuus? Ensimmäisessä huomautuksessa mainitaan kuitenkin, että termillä tarkoitetaan "tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa koulutusta (1)". Eikö määritelmä voisi olla siis koulutus 1:n toteutus, jos tämä on käytännössä se koulutus, johon haetaan ja tulee valituksi? Vai onko tälle jokin toinen termi? -- **Terminologin kommentti 18.3.2021:** Hyvä kysymys/kommentti, tämänsuuntaista on pohdittu myös OKSA-jaoksessa, eli että pitäisikö koulutus (2):n määritelmässä olla mainittuna koulutus (1) (esim. koulutuksen (1) toteuttamistapa, joka muodostuu suunnitellusta --). Voin viedä tämän kommentin OKSA-jaoksen käsiteltäväksi.

KMP 4.3.2021: Terminologin kysymykseen syyskuulta. Mielestäni jatkuvan oppimisen sanastossa tulisi olla sellainen termi, joka tarkoittaa tätä käytännön toteutusta. Tavoitteenamme taitaa olla ensisijaisesti tietojärjestelmätason termien harmonisointi.

2.1 Koulutus (1) luonteen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan

6

aikuiskoulutus

määritelmä

koulutus (1), joka on suunniteltu ja järjestetty pääsääntöisesti aikuisille, jotka ovat suhteellisen pitkän, yhtenäisen ja työelämävalmiudet antaneen kouluttautumisvaiheen päätyttyä tai keskeydyttyä siirtyneet työelämään tai muuhun toimintaan ja ovat sen jälkeen osallistumassa jälleen koulutukseen (1)

huomautus

Se, minkä ikäinen henkilö luokitellaan "nuoreksi" ja toisaalta "aikuseksi", vaihtelee luokittelevan tahon mukaan; esimerkiksi tilastoluokitteluissa ja OECD:n luokitteluissa nuorena pidetään alle 25-vuotiaista ja aikuisena 25 vuotta täyttänyt henkilöä. Aikuiskoulutus on lähtökohtaisesti suunnattu 25-vuotiaille ja sitä vanhemmille henkilöille.

Aikuiskoulutus voi olla esimerkiksi *täydennyskoulutusta*, tutkintoon johtavaa tai tutkintoon valmistavaa koulutusta (1), *henkilöstökoulutusta*, *työvoimakoulutusta* tai *vapaata sivistystyötä*.

Aikuiskoulutuksessa käytetään usein erilaisia pedagogisia menetelmiä ja ratkaisuja kuin esimerkiksi lapsille tai nuorille tarkoitettussa koulutuksessa (1). Samoin opetuksen ajankohta saattaa aikuiskoulutuksessa olla erilainen kuin lapsille tai nuorille tarkoitettussa koulutuksessa (1).

Käsite ammatillinen aikuiskoulutus poistui käytöstä, kun ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017) tuli voimaan 1.1.2018.

Käsite perustuu Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen käsitteeseen aikuiskoulutus. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c464>

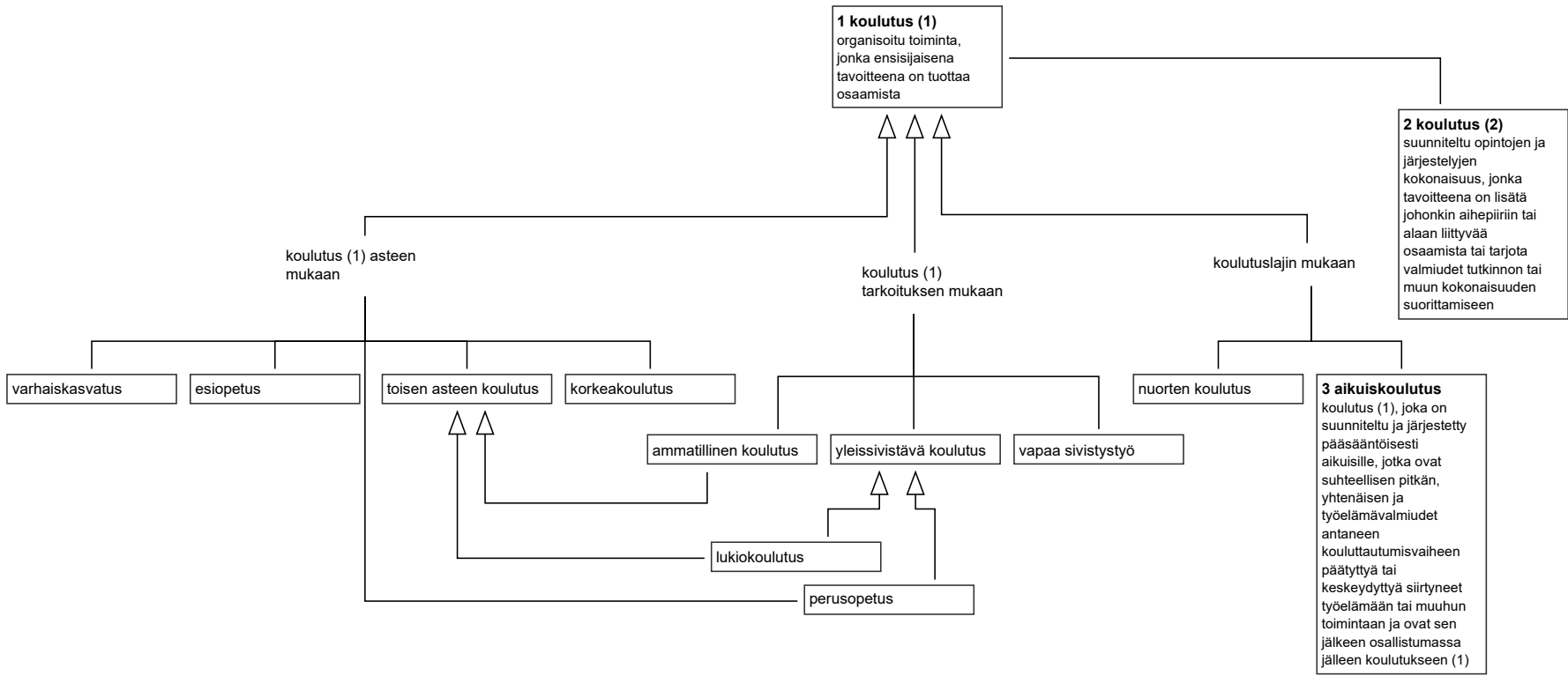
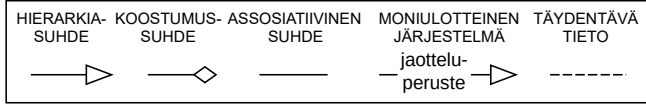
Käsitteen tunnus: c15

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\)](#)

Lähde: OKSA_02 (c464)

Terminologin kommentti itselleen 23.3.2021: Käsitteen OKSAsta lainattuja tietoja muokattu; tarkistettava OKSAssa olevat tiedot.

Käsitteekaavio 2. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus (2).

2.2 Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan

7

omaehtoinen koulutus

määritelmä

muu *koulutus (1)* kuin oppivelvollisuuteen kuuluva koulutus

huomautus

Omaehtoisella koulutuksella viitataan kaikkeen muuhun paitsi oppivelvollisuuteen kuuluvaan koulutukseen (1), jota ovat esiopetus ja perusopetus ja – oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan – esimerkiksi toisen asteen koulutus siihen saakka kun henkilö täyttää 18 vuotta tai suorittaa sitä ennen toisen asteen tutkinnon.

Käsitteen tunnus: c28

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#)

Terminologin kommentti itselleen 21.5.2021: OKSAsta karsittiin jaoksen 21.5.2021 pidetyssä kokouksessa pois käsite omaehtoinen koulutus (määritelmällä "muu kuin oppivelvollisuuteen kuuluva koulutus"). Jaoksesta tuntui oudolta ajatella, että esim. korkeakoulutus olisi omaehtoista koulutusta, ja muutenkin käsitteen koettiin OKSA-kontekstissa enemmän sekoittavan kuin selventävän.

8

henkilöstökoulutus

määritelmä

työnantajan henkilöstölleen järjestämä tai hankkima *koulutus (1)*

huomautus

Henkilöstökoulutuksen (1) voi rahoittaa työnantaja kokonaan tai osittain. Henkilöstökoulutus voi saada myös julkista rahoitusta.

Henkilöstökoulutukseen voi hakeutua oma-aloitteisesti tai työnantaja voi velvoittaa osallistumaan siihen.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen henkilöstökoulutus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1300>

Käsitteen tunnus: c30

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c1300)

9

täydennyskoulutus

määritelmä

aikaisempaa osaamista, *koulutusta (2)* tai *pätevyyttä* täydentävä ja ajanmukaistava *koulutus (1)*

huomautus

Täydennyskoulutuksia voidaan järjestää toisen asteen oppilaitoksissa, yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa sekä muissa viranomaisen hyväksymissä organisaatioissa. Täydennyskoulutuksina pidetään esimerkiksi työtehtäviin tarvittavien lupien tai todistusten saamiseksi järjestettäviä lyhyitä *koulutuksia (2)*.

Vrt. korkeakoulujen täydennyskoulutus, ammatillinen lisäkoulutus.

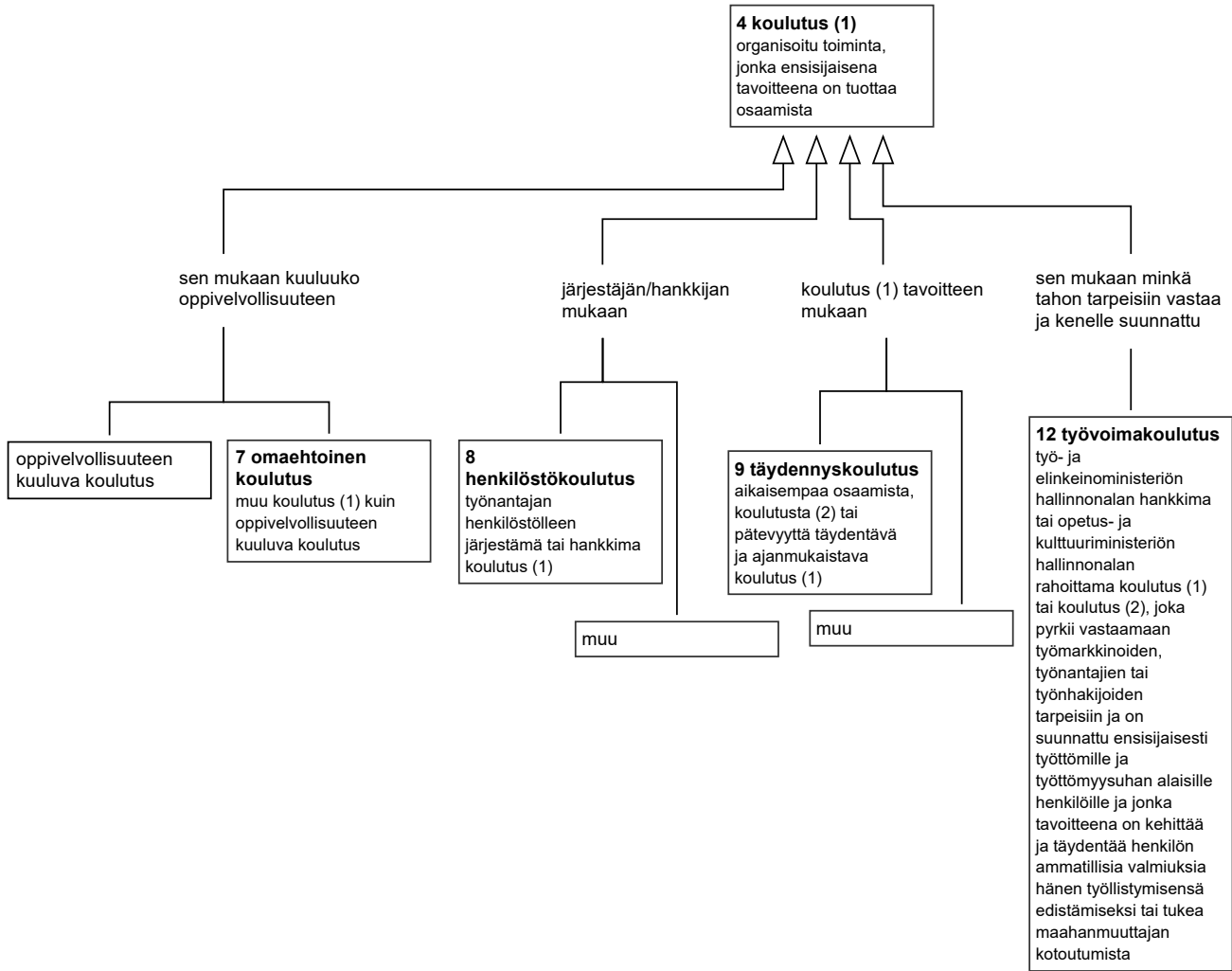
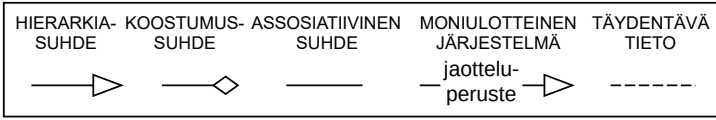
Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen täydennyskoulutus-käsitteen kanssa. Määritelmää ja huomautusta on muokattu. Luettu 12.4.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c460>

Käsitteen tunnus: c34

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c460)

Käsittekaavio 3. Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.

2.3 Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan

10

muuntokoulutus

määritelmä

tietyn pohjakoulutuksen suorittaneille tarkoitettu *koulutus (1)*, jossa opetussuunnitelma on räätälöity tälle ryhmälle ja joka johtaa uuteen tutkintoon

huomautus

Esimerkki muuntokoulutuksesta on insinööritutkintoon johtava kaivosalan *koulutus (2)*, joka on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat suorittaneet insinööri (AMK)- tai DI-tutkinnon kone- ja tuotantotekniikan, sähkötekniikan tai tuotantotalouden alalta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen muuntokoulutus-käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c461>

Käsitteen tunnus: c20

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c461)

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Käsitteen OKSasta lainatut tiedot ok.

11

kotoutumiskoulutus; aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus

määritelmä

koulutus (2), jota järjestetään ensisijaisesti oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttajille ja jonka tarkoituksena on kehittää oppijan suomen tai ruotsin kielen taitoa ja muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat henkilön pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan

huomautus

Kotoutumiskoulutukseen sisältyy 1) suomen tai ruotsin kielen opetusta; 2) ammatillisten ja muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille; 3) muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen sisällöt määräytyvät Opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden ja Opetushallituksen suositusten mukaisesti.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että henkilö saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti *työvoimakoulutuksena*.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen käsitteen aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus kanssa. Luettu 6.7.2021.

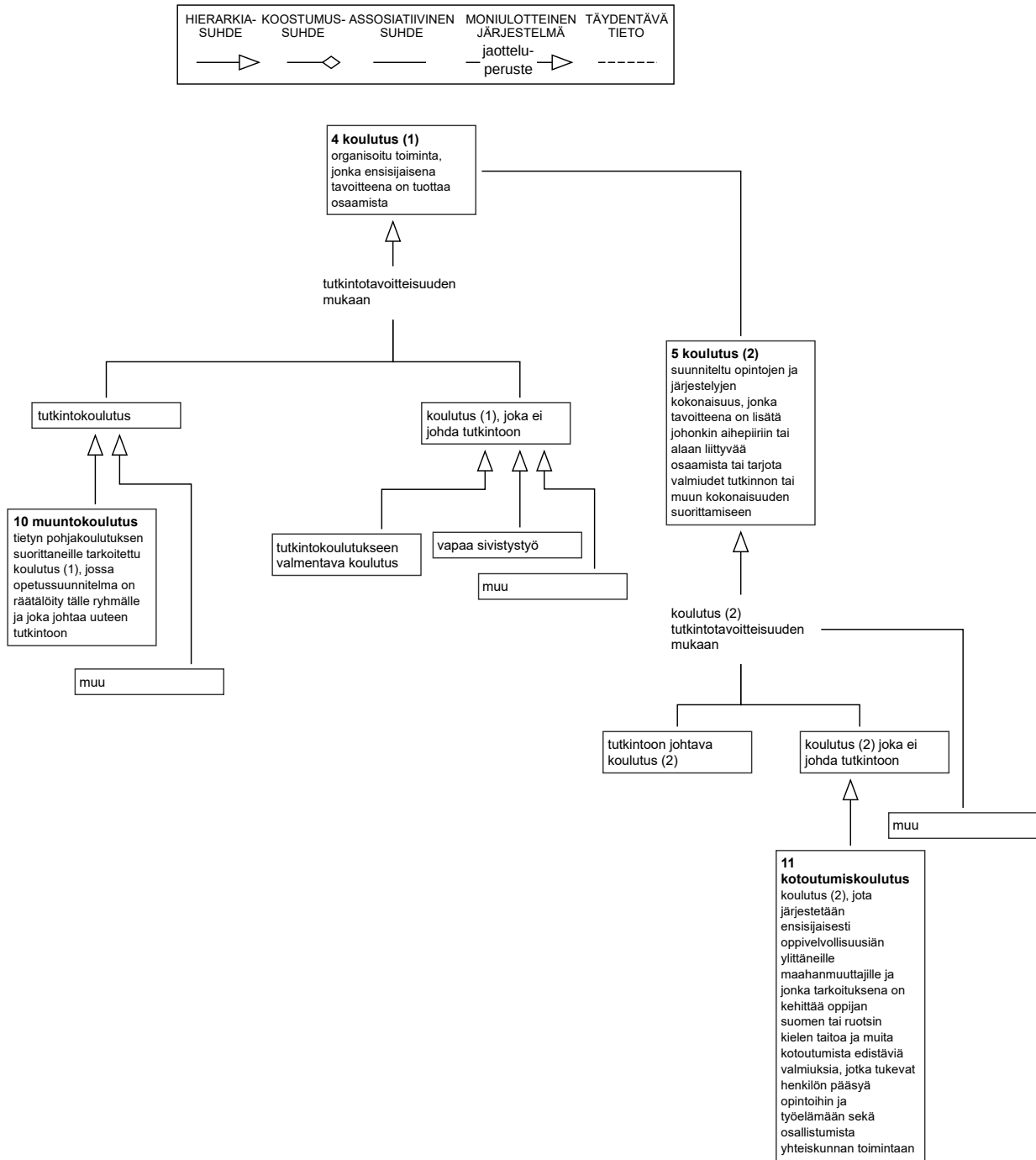
<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c472>

Käsitteen tunnus: c24

Luokka:

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#) ja [Työvoimakoulutus](#)

Lähde: OKSA_02 (c472)

Käsittekaavio 4. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.

2.4 Työvoimakoulutus

12

työvoimakoulutus

ei: työvoimapolitiittinen koulutus (vanhentunut)

määritelmä

työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan hankkima tai opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rahoittama *koulutus* (1), joka pyrkii vastaamaan työmarkkinoiden, työnantajien tai työnhakijoiden tarpeisiin ja on suunnattu ensisijaisesti työttömille ja työttömyysuhan alaisille henkilöille ja jonka tavoitteena on kehittää ja täydentää henkilön ammatillisia valmiuksia hänen työllistymisensä edistämiseksi tai tukea maahanmuuttajan kotoutumista

huomautus

Työvoimakoulutus voi olla ammatillista koulutusta tai sitä voidaan järjestää korkeakouluissa.

Työvoimakoulutuksesta ja sen opiskelijavalinnasta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012). *Valtionosuusrahoitetusta työvoimakoulutuksesta* säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017).

Käsitteen tunnus: c37

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#) ja [Työvoimakoulutus](#)

Lähde: OKSA_02 (c466)

Terminologin kommentti itselleen 25.2.20201: Käsitteen OKSAsta lainatut tiedot muuttuneet, päivitettävä lopuksi OKSAan.

13

<työvoimakoulutus>

kartoitusjakso; orientaatiojakso (termiehdotus); koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso (termiehdotus)

määritelmä

työvoimakoulutuksen alkuvaiheen jakso, jossa arvioidaan yhtäältä henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta, hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan kyseiselle alalle ja kyseiseen *koulutukseen* (2) sekä toisaalta työnantajaorganisaation työllistämiseen tai henkilöstön kehittämiseen liittyvää palvelutarvetta

huomautus

Henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta ja hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan alalle ja koulutukseen (2) arvioidaan sekä kyseisen koulutuksen (2) opiskelijavalintanäkökulmasta että asiakkaan työllistyvyyden näkökulmasta.

Kartoitusjakson jälkeen osa opiskelijaksi hakeneista jatkaa varsinaiseen ammatillisesti suuntautuneeseen tai kotoutumista edistävään työvoimakoulutukseen ja osalle tarjotaan muita soveltuvia TE-toimiston palveluita.

Käsitteen tunnus: c38

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

Sanastotyöryhmä 23.10.2020: Tiedot hyväksytyt, mutta palataan tähän, kun on käsitelty opintojen rakenneyksiköt. Onko ok käyttää sanaa "jakso" ja onko sanan käyttö linjassa muun sanaston kanssa?

14

ammatillinen työvoimakoulutus; ammatillisesti suuntautunut työvoimakoulutus

määritelmä

työvoimakoulutus, jonka tavoitteena on kehittää ammatillista osaamista

huomautus

Ammatillinen työvoimakoulutus voi olla tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavaa ammatillista koulutusta tai tutkintoon johtamatonta ammatillista koulutusta.

Ammatillinen työvoimakoulutus voi olla *valtionosuusrahoitettua työvoimakoulutusta*, *yhteishankintakoulutusta* tai *kehittämiskoulutusta*. Myös *kotoutumiskoulutusta* voidaan joissakin tapauksissa pitää ammatillisena työvoimakoulutuksena.

Käsitteen tunnus: c40

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

15

rekrytoiva työvoimakoulutus; rekrytoiva koulutus; rekrytointikoulutus

määritelmä

ammattillinen työvoimakoulutus, jossa oppijoiden osaamistavoitteet on määritelty yhden tai useamman koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation henkilöstörekrytointitarpeen perusteella

huomautus

Käsitteen tunnus: c47

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

16

ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus; ammatillisia valmiuksia lisäävä koulutus

määritelmä

[ammattillinen työvoimakoulutus](#), joka ei johda tutkinnon eikä tutkinnon osan suorittamiseen

huomautus

Käsitteen tunnus: c61

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

17

yhteishankintakoulutus

määritelmä

[työvoimakoulutus](#), joka on valtion ja työnantajaorganisaation yhdessä rahoittama ja jossa opiskelijoiden osaamistavoitteet on määritelty koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation tai koulutusta rahoittavien työnantajaorganisaatioiden henkilöstöön vaikuttavan erityistilanteen perusteella

huomautus

Erityistilanteita ovat esimerkiksi henkilöstön rekrytointi, liiketoiminnan sopeuttaminen tuotannollisista tai taloudellisista syistä, henkilöstön osaamisen lisääminen työurien pidentämiseksi ja henkilöstökierron tukeminen.

Työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta on säädetty laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012).

Yhteishankintakoulutuksina järjestettäviä työvoimakoulutustuotteita ovat esimerkiksi RekryKoulutus, MuutosKoulutus, Täsmäkoulutus ja Vaihtoalennus.

Käsitteen tunnus: c43

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

18

kehittämiskoulutus; KEKO-koulutus

määritelmä

[rekrytoiva työvoimakoulutus](#), jossa työnantajaorganisaatiolla on liiketoimintansa osa-alueen kehittämistarve ja jossa oppija, jolla on kyseiseen kehittämistarpeeseen liittyvää asiantuntijuutta, saa työnantajaorganisaatiossa mahdollisuuden täydentää erityisosaamistaan pääosin [työssä oppimisen](#) kautta

huomautus

Kehittämiskoulutuksessa hankintasopimuksen osapuolina ovat koulutuspalvelun tuottaja ja valtio, eli työnantaja ei ole maksavana osapuolena koulutuksen hankintasopimuksessa. Työnantaja kuitenkin kustantaa kehittämiskoulutukseen sisältyvän opiskelijan ohjaamisen työpaikalla.

Esimerkki kehittämiskoulutuksena järjestettävästä työvoimakoulutustuotteesta on Further Educated with Companies -koulutus. Further Educated with Companies (lyhenne F.E.C) on Uudenmaan ELY-keskuksen tuotemerkki.

Käsitteen tunnus: c48

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

19

valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus; VOS-työvoimakoulutus

määritelmä

[työvoimakoulutus](#), joka rahoitetaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävällä, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimalla opetus- ja kulttuuritoimen [valtionosuudella](#)

huomautus

Työvoimakoulutus voi olla joko työ- ja elinkeinoministeriön budjettipääloukan varoin rahoitettua tai opetus- ja kulttuuriministeriön pääloukasta valtionosuudella rahoitettua. Kummassakin tapauksessa kyse on [ammattillisesta työvoimakoulutuksesta](#), mutta vain opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama työvoimakoulutus voi johtaa tutkintoon tai tutkinnon osaan.

Valtionosuusrahoitettuna työvoimakoulutuksena ei järjestetä [kotoutumiskoulutusta](#), [yhteishankintakoulutusta](#) eikä F.E.C-koulutusta (ks. [kehittämiskoulutus](#)).

Käsitteen tunnus: c58

Käsittekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

20

valtionosuus

määritelmä

lakisääteinen valtionavustus kunnille ja kuntayhtymille

huomautus

Käsite valtionavustus on määritelty valtiovarainministeriön toimeksiannosta laadittavassa Valtionavustustoiminnan sanastossa (luonnos lokakuu 2020): "harkinnanvarainen rahallinen julkinen tuki, joka myönnetään valtion talousarvioon otetusta määrärahasta tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varoista muulle kuin valtion virastolle tai laitokselle ilman välitöntä vastiketta".

Käsitteen tunnus: c59

Käsittekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

Käsitekaavio 5. Työvoimakoulutus.

21

erikoistumiskoulutus; korkeakoulujen erikoistumiskoulutus (uudistermi)

ei: erikoistumisopinnot pl (vanhentunut)

määritelmä

ammattillista kehittymistä ja erikoistumista edistävä *koulutus (2)*, jollaisia yliopistot ja ammattikorkeakoulu järjestävät korkeakoulututkinnon suorittaneille, työelämässä jo toimineille henkilöille ja niille, joilla korkeakoulu toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet

huomautus

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen erikoistumiskoulutus-käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c477>

Käsitteen tunnus: c64

Luokka: <korkeakoulut>

Lähde: OKSA_02 (c477)

2.5 Työelämässä oppiminen

22

työelämässä oppiminen; > työpaikalla oppiminen

määritelmä

oppiminen, jota tapahtuu sen johdosta, että henkilö osallistuu työelämään

huomautus

Työelämässä oppiminen on väljä käsite, joka pitää sisällään laajan kirjon niin formaalia koulutusta (eli määrämuotoista, sovittua, suunnitelmallista, tavoitteellista ja ohjattua osaamisen hankkimista) kuin arkioppimistakin. Esimerkki formaaliin koulutukseen kuuluvasta työelämässä oppimisesta on *työpaikalla järjestettävä koulutus*.

Työelämässä oppimiseen kuuluvat myös esimerkiksi työpaikalla toteutettavat koulutukset, jotka saattavat olla henkilöstölle pakollisia ja joiden avulla ylläpidetään tai päivitetään henkilöstön osaamista. Esimerkkejä tällaisista koulutuksista ovat pelastustoimen henkilöstön ja ensihoitajien ylläpitokoulutukset. Myös henkilöstölle vapaaehtoiset koulutukset, kuten tietojenkäsittelykurssit, kuuluvat työelämässä oppimisen piiriin.

Käsitteen tunnus: c631

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: pitäisikö olla myös käsite "työpaikalla toteutettava koulutus"?

- esim. pelastustoimen henkilöstön ylläpitokoulutus, ensihoitajien pakollinen koulutus (järjestää työnantaja tai sairaanhoitopiiri)

- raskaan ajoneuvon kuljettajat ym. (esim. 5 v välein muutaman kymmenen tunnin koulutus)

- lentäjien kenttä- ja konemallikohtaiset pätevyudet

- yleensä lyhyet henkilöstökoulutukset, esim. tietokonekurssi, hitsausluokan suorittaminen

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: → olisiko selkeämpi ottaa lähikäsitteet ~ työelämässä oppiminen; ~ työpaikalla oppiminen erikseen tästä, etteivät sekoita tämän käsitteen rajoja

- kuuluisivat "muun työelämässä oppimisen" alle

-- Riina, tee tällainen käsite sanastoon ja muotoile huomautukseen sitä mitä on keskusteltu laajemmasta näkökulmasta ja käsitteistä jotka eivät mene määritelyjen alle

- TEM:n hallinnonalalla työssäoppiminen perustuu myös samantapaiseen sopimukseen kuin esim. koulutussopimus

- kaavioon voisi lisätä tälle alakäsitteeksi työssäoppimisen, poistetaan "muu työpaikalla järjestettävä koulutus"-apukäsite

- työvoimakoulutuksen työpaikalla tapahtuva osio olisi tämän käsitteen piiriin kuuluvaa

- apukäsitteen "muu työelämässä oppiminen" alle kuuluisi non-formaali työelämässä oppiminen

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 16.8.2021: Sovittiin, että erotetaan työelämässä oppiminen työpaikalla järjestettävän koulutuksen yhteydestä omaksi erilliseksi käsitteekseen. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu sen perusteella, mitä viime kokouksessa keskusteltiin. Kommentoitteko määritelmää ja huomautuksia?

23

työpaikalla järjestettävä koulutus <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan säädöksissä>; **työpaikalla opiskelu** <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; **työssäoppiminen** <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>; **työssä oppiminen** <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>

ei: työharjoittelu (2) <termi vanhentunut ammatillisen koulutuksen kontekstissa> (vanhentunut)

määritelmä

koulutus (1), jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen tapahtuu pääosin työelämässä käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Työpaikalla järjestettävä koulutus voi olla opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa *ammattillista koulutusta* tai työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa *koulutusta (1)*.

Työpaikalla järjestettävä koulutus kattaa ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) säädetyt muodot eli koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen. Lisäksi työpaikalla järjestettävä koulutus voi käsittää muita muotoja, joista sovitaan koulutuksen järjestäjän ja työpaikan edustajan kesken ja jotka kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

työssäoppiminen, työssä oppiminen: Työssäoppiminen ja työssä oppiminen ovat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla käytettyjä nimityksiä käsitteestä työpaikalla järjestettävä koulutus.

työharjoittelu (2): Termi työharjoittelu on vanhentunut tässä määriteltyyn käsitteeseen viittaavana nimityksenä ammatillisen koulutuksen yhteydessä. Vertaa korkeakoulujen käsite *työharjoittelu (1)*.

inläring / lärande: Ruotsin sana inläring assosioituu yleensä yksisuuntaiseen, opettajalta opiskelijalle tapahtuvaan opettamiseen, joten termin käyttöä ei suositella, kun puhutaan nykyisestä ammatillisesta koulutuksesta oppimiskäsityksineen. Sana lärande puolestaan viittaa oppimiseen, joka ei välttämättä tapahdu tiettyyn aikaan tietyssä paikassa, vaan prosessina, ja joka voi tapahtua yksin tai ryhmässä.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen työpaikalla järjestettävä koulutus -käsitteen kanssa. Termisuosituksia ja huomautuksia on muokattu. Luettu 28.5.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1709>

Käsitteen tunnus: c65

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1709)

Terminologin muistutus itselleen 28.5.2021: Käsitteen tiedot päivittyneet, otettava muutokset esille myös OKSAssa. Muutokset koskevat termejä työssäoppiminen ja työssä oppiminen ja niihin liittyvää huomautusta.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 8.6.2021: Voiko *työvoimakoulutus* olla työpaikalla järjestettävää koulutusta? Mietin, olisiko asiasta tarpeen mainita huomautuksessa. Työpaikalla järjestettävän koulutuksen huomautuksessa todetaan "Työpaikalla järjestettävä koulutus voi olla opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa ammatillista koulutusta tai työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa koulutusta." Viittaako tuo "TEM:n rahoittama ja ohjaama koulutus" (muun muassa) työvoimakoulutukseen?

24

oppisopimuskoulutus

määritelmä

ammattillinen koulutus, jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen järjestetään pääosin tai kokonaan työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja jossa opiskelija on työnantajaan työsopimussuhteessa, virkasuhteessa tai virkasuhteeseen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai toimii yrittäjänä

huomautus

Määritelmän sana 'pääosin' viittaa siihen, että oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä tapahtuvaa oppimista täydennetään tarvittaessa muissa oppimisympäristöissä, kuten oppilaitoksessa, tapahtuvalla osaamisen hankkimisella. Tässä mielessä oppisopimuskoulutus poikkeaa koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta.

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos ammatillisen koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä siitä kirjallisesti sopivat (eli tekevät sopimuksen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä).

Oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan viikoittaisen työajan tulee olla keskimäärin vähintään 25 tuntia.

Työpaikalla järjestettävää oppisopimuskoulutusta täydennetään muissa oppimisympäristöissä tapahtuvalla osaamisen hankkimisella.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijan tulee olla 15 vuotta täyttänyt. Oppisopimuskoulutus perustuu työnantajan ja opiskelijan väliseen oppisopimukseen sekä koulutuksen järjestäjän ja työnantajan väliseen sopimukseen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä.

Oppisopimuskoulutusta voivat toteuttaa vain opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan saaneet koulutuksen järjestäjät.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen oppisopimuskoulutus -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 28.5.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/cXXXX>

Käsitteen tunnus: c632

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c483)

25

koulutussopimukseen perustuva koulutus

määritelmä

koulutus (1), jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen järjestetään työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja jossa perustana on koulutustoimijan ja työpaikan välinen koulutussopimus

huomautus

Koulutussopimus on käytössä sekä ammatillisessa koulutuksessa että yliopistoissa. Näin ollen koulutussopimukseen perustuva koulutus voi olla ammatillista koulutusta tai korkeakoulutusta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutussopimukseen perustuva koulutus -käsitteen kanssa. Luettu 28.5.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/cXXXX>

Käsitteen tunnus: c633

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1710)

26

työpaikalla järjestettävä ohjaus; työpaikkaohjaus

määritelmä

[työpaikalla järjestettävän koulutuksen](#) yhteydessä annettava ohjaus, joka pyrkii edesauttamaan oppijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista

huomautus

Määritelmän termillä ohjaus viitataan koulutuksen (1) yhteydessä tapahtuvaan, vuorovaikutukseen perustuvaan toimintaan, jossa oppijan lähtökohdat huomioon ottaen annetaan oppijalle ohjeita, neuvoja, palautetta ja tukea tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työpaikalla järjestettävän ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa osaamisen hankkimisessa ja valmistaa opiskelijaa näyttöön.

Työpaikalla järjestettävää ohjausta voivat antaa työpaikkaohjaaja ja oppilaitosohjaaja.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen työpaikalla järjestettävä ohjaus -käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1720>

Käsitteen tunnus: c66

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1720)

27

työharjoittelu (1); korkeakouluharjoittelu; > ammattikorkeakouluharjoittelu

määritelmä

korkeakoulutukseen sisältyvä, kestoaltaan määritelty tavoitteellisen [oppimisen](#) jakso, jossa oppiminen tapahtuu työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Korkeakoulutukseen liittyvä työharjoittelu on pääosin palkallista. Työharjoittelusta tehdään sopimus korkeakoulun, työnantajaorganisaation ja opiskelijan välillä, ja harjoitteluun voi liittyä myös harjoittelijan ja työnantajaorganisaation välinen sopimus.

Toisen asteen koulutuksessa ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tätä käsitettä vastaa osittain käsite [työpaikalla järjestettävä koulutus / työssäoppiminen](#).

Käsitteen tunnus: c67

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_01 (c537)

Terminologi Mari Suhonen, Sanastokeskus, 13.12.2017: Teimme TE digissä pieniä muutoksia seuraaviin OKSAsta lainattuihin käsitteisiin: oppisopimus, työharjoittelu. Muutokset liittyvät työelämän näkökulmaan. Jos ja kun työt jatkuvat, olisi hyvä käsitellä näitä jotenkin yhdessä.

Terminologi Päivi Kouki, Sanastokeskus, 21.9.2020: Työllisyyspalvelujen sanastossa on määritelty oppisopimussuhde ja työharjoittelusuhde.

28

koulutuskokeilu

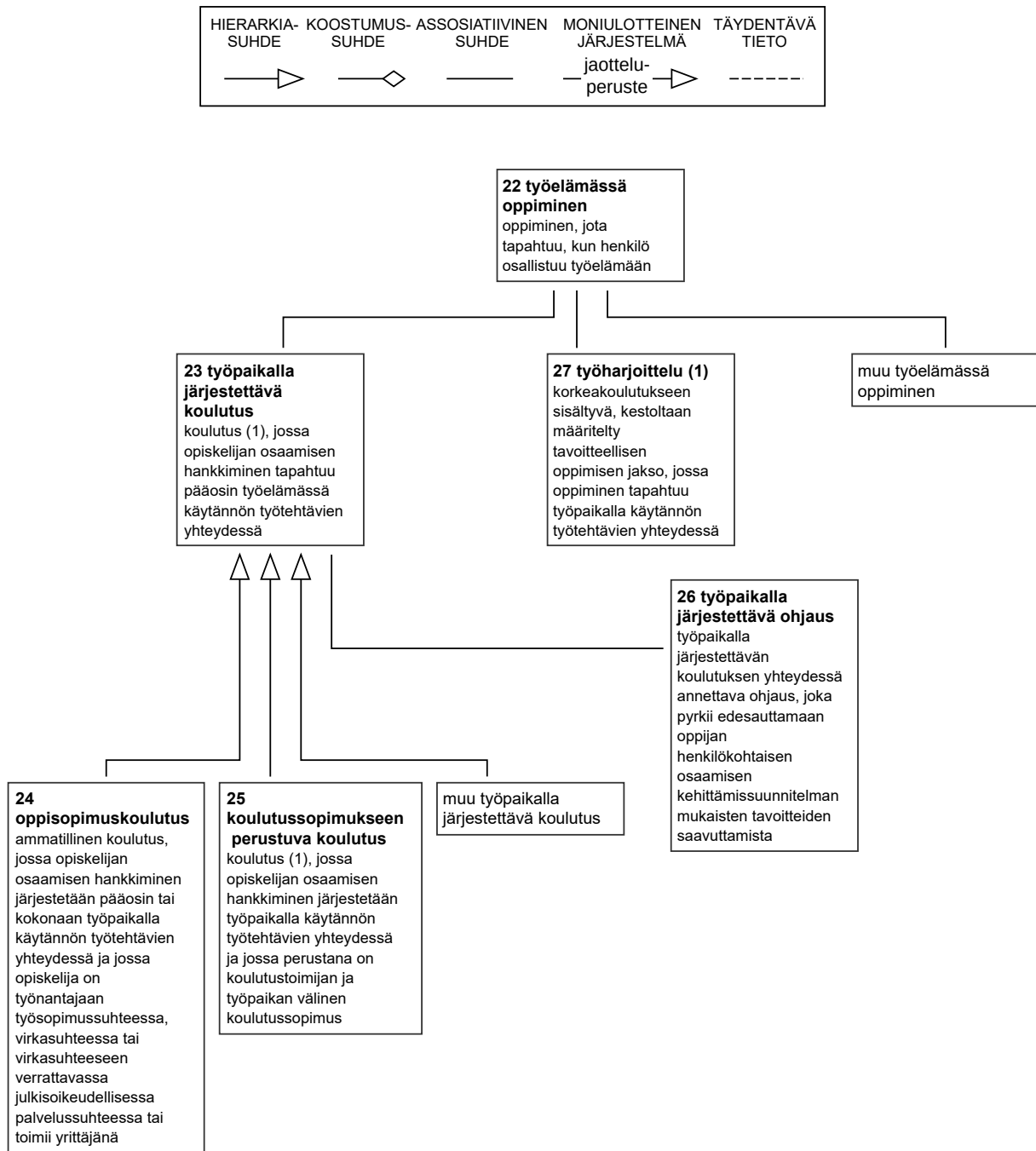
määritelmä

julkisten työllisyyspalvelujen henkilöasiakkaille tarkoitettu palvelu, jonka avulla selvitetään henkilön ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja osallistumalla lyhytaikaisesti [koulutukseen \(2\)](#) oppilaitoksessa

huomautus

Koulutuskokeilun tavoitteita ovat tutustuminen [koulutuksen \(2\)](#) sisältöön ja ammatin vaatimuksiin oman soveltuvuuden arvioimiseksi ja motivaation testaamiseksi sekä koulutukseen (2) hakeutumiseen liittyvän suunnitelman toteuttamiskelpoisuuden arviointi ja täsmentäminen.

Käsitteen tunnus: c72

Käsittekaavio 6. Työelämässä oppimisen muotoja.

Kaavio kuvaa työelämässä oppimista, jonka tulokset voidaan näyttää toteen (esimerkiksi opinnäytetyön, näytön tai töitä esittelevän portfolion avulla) ja josta on mahdollista saada todistus.

3 Osaamiskokonaisuuksia

29

osaamiskokonaisuus (1)

määritelmä

opinnoista tai hankituista [osaamisista](#) muodostuva kokonaisuus

huomautus

Tässä määritelty käsite osaamiskokonaisuus (1) on sisällöltään geneerinen ja lähellä yleiskieltä. Käsitettä käytetään muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla; opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla sovelletaan useammin kansalliseen tutkintojen viitekehykseen liittyvää käsitettä [osaamiskokonaisuus \(2\)](#).

Käsite osaamiskokonaisuus (1) kattaa laajat, vakiintuneet opintojen kokonaisuudet, kuten [osaamiskokonaisuus \(2\)](#); suppeammat kokonaisuudet, kuten [tutkinnon osa](#), [opintokokonaisuus](#), opintojakso ja moduuli; ja esimerkiksi sellaiset kokonaisuudet, jotka on muodostettu johonkin osaamistarpeeseen vastaamiseksi vaikkapa usean eri korkeakoulun tarjoamien opintokokonaisuuksien osista.

Käsitteen tunnus: c648

Käsittekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

30

<tutkintojärjestelmä>

osaamiskokonaisuus (2)

määritelmä

tutkinto, [koulutuksen \(1\)](#) oppimäärä taikka tutkintoon rinnastettava tai muutoin laaja [osaamiskokonaisuus \(1\)](#), jonka osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja joka on sijoitettu kansalliseen osaamisen tasoa kuvaavaan viitekehykseen

huomautus

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia ([93/2017](#)) sovelletaan tutkintoihin ja oppimääriin, joista säädetään seuraavissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa: 1) perusopetuslaki (628/1998); 2) lukiolaki (714/2018); 3) ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017); 4) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laki (1215/2020); 5) ammattikorkeakoululaki (932/2014); 6) yliopistolaki (558/2009); 7) Maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008); 8) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annettu laki (1316/2006); 9) Poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013); ja 10) Pelastusopistosta annettu laki (607/2006).

Laissa 93/2017 tarkoitetut tutkinnot ja niihin rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet jaotellaan niiden edellyttämän [osaamisen](#) perusteella kahdeksaan vaatavuustasoon niin kutsutussa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä.

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen on sijoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ja muiden hallinnonalojen lainsäädännössä määritellyt tutkinnot ja oppimäärät. Tutkintojen ja oppimäärien lisäksi viitekehykseen on sijoitettu myös erikoislääkäriin ja erikoishammaslääkäriin koulutukset sekä muutamia muita tutkintojärjestelmän ulkopuolella olevia laajoja osaamiskokonaisuuksia eri hallinnonaloilta. Viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla niin sanottujen säänneltyjen ammattien kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena olevia opintokokonaisuuksia tai sellaisia vakiintuneita, yleisesti tunnettuja ja laajasti suoritettuja osaamiskokonaisuuksia, joiden kautta täydennetään, päivitetään tai laajennetaan aiemmin suoritettua tutkintoa tai muuta osaamista tai jotka valmistavat tutkintoon johtavaan koulutukseen tai työelämään.

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla tutkintoihin rinnastettavia tai muutoin laajoja osaamiskokonaisuuksia siten, että niiden vähimmäislaajuus on lähtökohtaisesti 30 osaamispistettä tai opintopistettä. Muiden kriteerien täytyessä ja perustellusta syystä myös vähintään 20 osaamispisteen/opintopisteen laajuisia kokonaisuuksia voidaan esittää sijoitettavaksi viitekehykseen.

Käsitteen tunnus: c76

Käsittekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

31

<ammattillinen koulutus>

tutkinnon osa

määritelmä

työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalle rakentuva arvioitava osaamisen kokonaisuus, jollaisista ammatillinen tutkinto muodostuu

huomautus

Sanaliittoa "tutkinnon osa" käytetään eri koulutussektoreilla, mutta ammatillisessa koulutuksessa termi esiintyy tutkinnon perusteissa ja kyseessä on yo. tavalla määriteltävissä oleva käsite.

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osia ovat ammatillinen tutkinnon osa ja yhteinen tutkinnon osa. Ammatilliset tutkinnon osat puolestaan jakautuvat pakollisiin tutkinnon osiin ja valinnaisiin tutkinnon osiin.

Korkeakouluissa (1) ammatillisen koulutuksen tutkinnon osa -käsitettä vastaa usein käsite [opintokokonaisuus \(2\)](#). Tietojärjestelmissä sekä ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia että korkeakoulujen opintokokonaisuuksia pidetään yhdentyypisinä [koulutuksina \(2\)](#). Ammatillisesta koulutuksesta poiketen korkeakouluja (1) koskevat säännökset eivät kuitenkaan määrittele käsitettä tutkinnon osa. Korkeakouluissa tutkinnon osalla voidaan siis tarkoittaa periaatteessa mitä tahansa tutkintoa itseään pienempää osaa, eli käytännössä opintokokonaisuutta tai myös yksittäistä opintojaksoa.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen tutkinnon osa -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 6.7.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c250>

Ks. arviointi (1).

Vrt. käsite valmentavan koulutuksen osa.

Käsitteen tunnus: c74

Käsitekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

32

<korkeakoulut>

opintokokonaisuus

määritelmä

korkeakoulututkintoon kuuluvien opintojen osa, joka muodostuu kahdesta tai useammasta yhtä tai useampaa aihepiiriä tai ongelma-aluetta käsittelevästä opintojaksosta

huomautus

Yliopistoissa opintokokonaisuuksia ovat esimerkiksi tietyn alan tai monitieteiset perusopinnot, aineopinnot ja syventävät opinnot.

Ammatillisessa koulutuksessa puhutaan opintokokonaisuuksien sijaan [tutkinnon osista](#). Tietojärjestelmissä sekä korkeakoulujen opintokokonaisuuksia että tutkinnon osia pidetään yhdentyypisinä [koulutuksina \(2\)](#).

Laaja opintokokonaisuus voi sisältää osinaan myös toisia opintokokonaisuuksia.

Huom. myös lukiokoulutuksessa on opintokokonaisuus-niminen käsite, mutta sen sisältö poikkeaa korkeakoulujen opintokokonaisuudesta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen opintokokonaisuus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 6.7.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c263>

Käsitteen tunnus: c75

Käsitekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

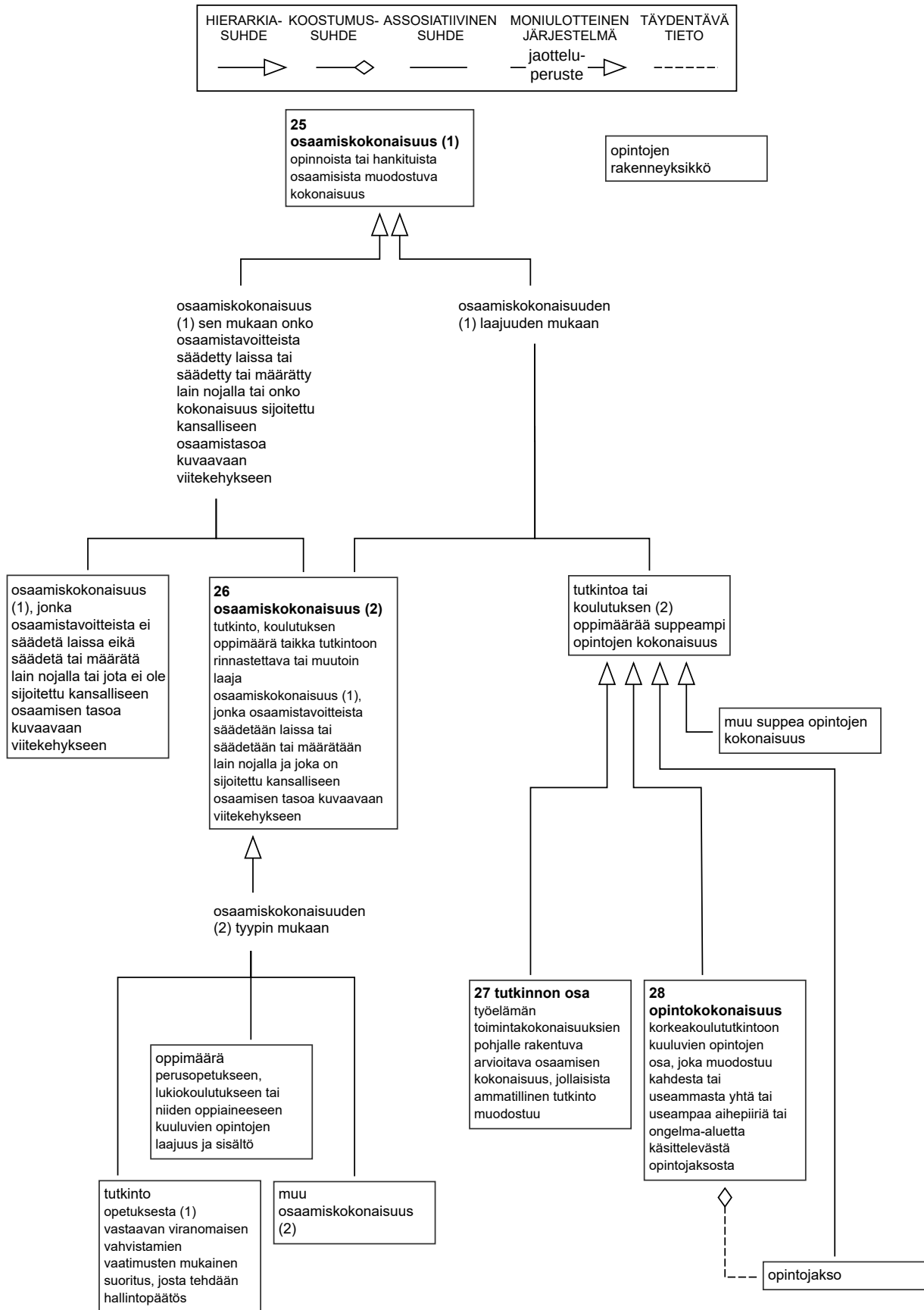
Lähde: OKSA_02 (c263)

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: onko työllistymissuunnitelmassa opintokokonaisuus-käsite? opintojen laajuus -merkityksessä?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Opintohallinnon tietojärjestelmien modifointi -sanastossa kuvattu tietojärjestelmien kannalta

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: kysymys: onko valmentavien, orientoivien ym. koulutusten sisällä vastaavia rakenneosia?

Terminologin kysymys 6.7.2021: Käsite on peräisin OKSAsta, tarvitaanko sen tietoja muokata Jatkuvan oppimisen sanastoon?

Käsittekaavio 7. Osaamiskokonaisuuksia.

Terminologin kommentti itselleen 28.5.2021: Poista tästä sanastoluvusta tarpeettomat apukäsitteet, kun kaavio on kunnossa.

4 Opetus, ohjaus ja valmennus

33

opetus

määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jonka tavoitteena on oppiminen

huomautus

Opetuksella ja kasvatuksella on osin yhteneväisiä tavoitteita.

Englannin käsite education on laajempi kuin suomen opetus, niin että termillä education viitataan opetuksen lisäksi muun muassa kasvatukseen, koulutukseen (1) ja sivistykseen.

Käsitteen tunnus: c149

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

34

ohjaus

määritelmä

toiminta, jossa kohdetta autetaan määrittämään opintoihin, työelämään tai elämäntilanteeseen liittyviä tavoitteitaan tai saavuttamaan niitä

huomautus

Määritelmässä käytetty sana kohde voi viitata henkilöön, ryhmään tai esimerkiksi organisaatioon.

Ohjaus on luonteeltaan neuvottelua, ja lopulliset päätökset tekee ohjattava itse tai alaikäisten kohdalla huoltaja.

Esim. ammatinvalinnanohjaukseen voi sisältyä testejä, joiden tuloksista ohjattava saa palautetta. Tavoitteet voivat olla ohjattavan omia tai ulkoapäin annettuja (esim. koulutuksessa opetussuunnitelman perusteissa).

Esimerkkejä ohjauksesta ovat oppilaanohjaus, opinto-ohjaus sekä [ammatinvalinta- ja uraohjaus](#).

Ohjausta voi tapahtua elämän eri vaiheissa, vrt. [elinikäinen ohjaus](#).

Ero käsitteiden ohjaus ja valmennus välillä voidaan karkeistetusti ilmaista toteamalla, että ohjaus (1) vastaa ensisijaisesti kysymykseen "mitä" ja [valmennus](#) ensisijaisesti kysymykseen "miten". Ohjauksessa (1) on siis tavallisesti mukana tavoitteen määrittäminen, täsmentäminen tai valitseminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Vrt. opetushallinnon alalla käytettävät käsitteet [ohjaus](#)

(<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1637>) ja [oppilaanohjaus/opinto-ohjaus](#)

(<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c902>).

Käsitteen tunnus: c84

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

35

vertaisohjaus

määritelmä

sellaisen ryhmän, jonka jäsenet kokevat toisensa yhdenvertaisiksi jonkin tekijän suhteen, jäsenten toisilleen antama [ohjaus](#)

huomautus

Tekijöitä, joiden suhteen ryhmän jäsenet kokevat toisensa yhdenvertaisiksi, voivat olla esimerkiksi tausta, ikä, velvollisuudet ja taidot.

Käsitteen tunnus: c662

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 24.6.2021: Ovatko käsitteen tiedot nyt ok?

Halutaanko/tarvitaanko antaa esimerkkejä?

36

<työelämä- ja elinkeinopalvelut>

valmennus

määritelmä

toiminta, jossa kohdetta autetaan saavuttamaan tavoitteensa ja lisäämään osaamistaan opintoihin tai työllistymiseen liittyvässä aiheessa ohjaamalla kohteen toimintaa käytännössä

huomautus

Määritelmässä käytetty sana kohde voi viitata asiakkaana olevaan henkilöön, yhteisöön tai esimerkiksi organisaatioon.

Valmennusta annetaan esimerkiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) mainittuina palvelutuotteina. Työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamissa valmennuksissa henkilöasiakas voi hakea ohjatusti työtä (työnhakuvalmennus), suunnitella omaa työuraansa (uravalmennus) tai kehittää valmiuksiaan toimia työelämässä (työhönvalmennus).

Ero käsitteiden *ohjaus* (1) ja valmennus välillä voidaan karkeistetusti ilmaista toteamalla, että ohjaus (1) vastaa ensisijaisesti kysymykseen "mitä" ja valmennus ensisijaisesti kysymykseen "miten". Ohjauksessa (1) on siis tavallisesti mukana tavoitteen määrittäminen, täsmentäminen tai valitseminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Käsitteen tunnus: c108

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

37

elinikäinen ohjaus

määritelmä

toimet, joilla autetaan yksilöä eri elämänvaiheissa tunnistamaan valmiutensa, osaamisensa ja kiinnostuksensa, tekemään tarkoituksenmukaisia opintoihin tai työuraan liittyviä päätöksiä ja hallitsemaan opintoihin, työhön ja muuhun elämään liittyvää polkuaan

huomautus

Elinikäinen ohjaus on Euroopan unionissa käyttöön otettu, *elinikäinen oppiminen* -käsitteeseen liittyvä käsite, jolla halutaan korostaa sitä, että ohjauspalveluja tulee olla saatavilla kaikissa elämän vaiheissa.

Elinikäistä ohjausta tapahtuu muun muassa koulutuksen (1) yhteydessä, työuran ja elämän erilaisissa siirtymävaiheissa ja myös työelämässä (esim. mentorointi). Elinikäistä ohjausta voivat antaa niin julkisen, yksityisen kuin kolmannen sektorinkin toimijat.

Opintoihin liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi perusopetuksen oppilaanohjaus ja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaus.

Työelämään liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi erilaiset työllistymistä edistävät palvelut.

Elämäntilanteeseen liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi nuorille suunnatut, vaikkapa koulutus-, harrastus- tai työllistymisasioihin liittyvät ohjauspalvelut. Muita esimerkkejä elämäntilanteeseen liittyvistä elinikäisen ohjauksen toiminnoista ovat erilaisiin etuuksiin liittyvät neuvontapalvelut.

Käsitteen tunnus: c87

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

38

ammatinvalinta- ja uraohjaus

määritelmä

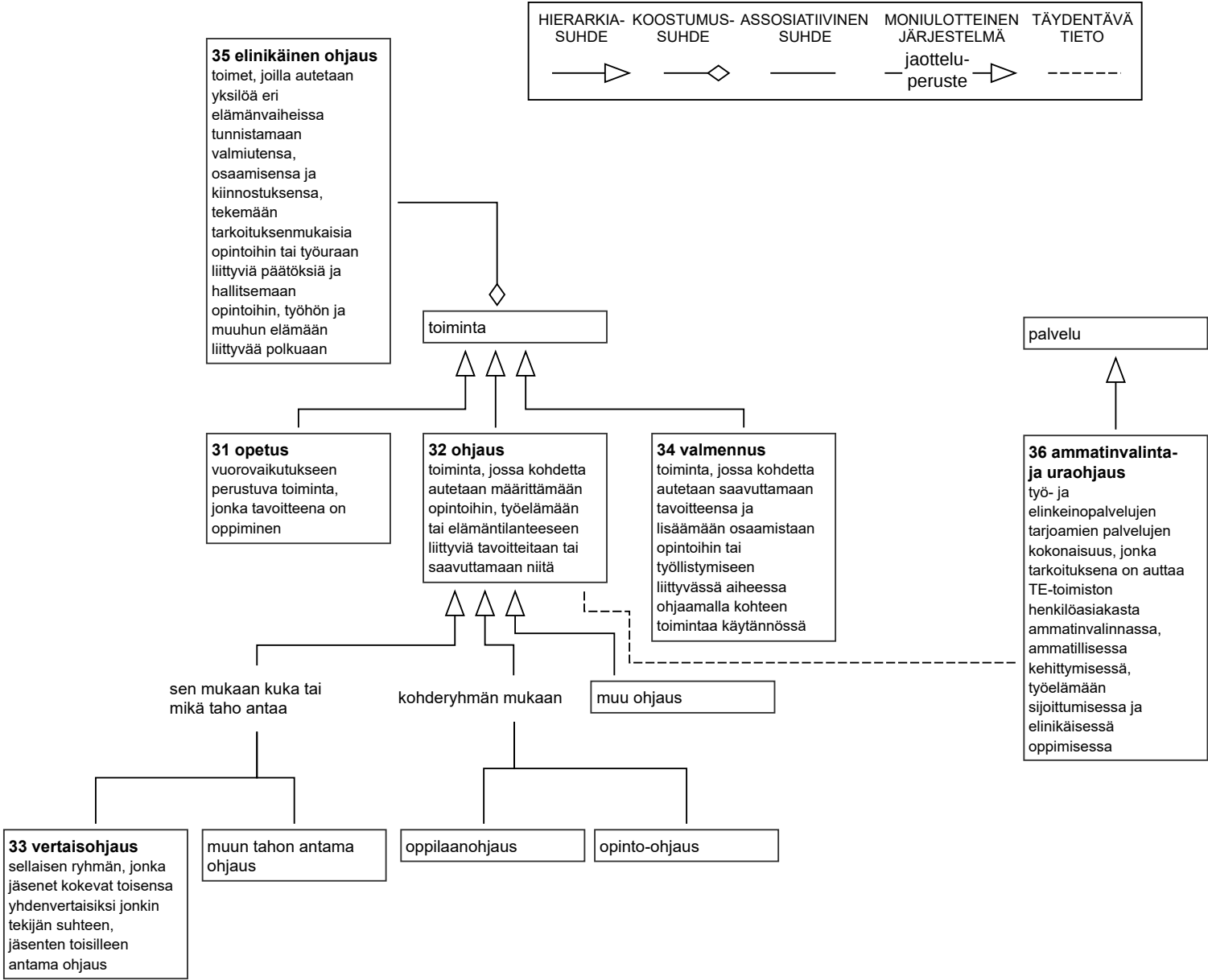
työ- ja elinkeinopalvelujen tarjoamien palvelujen kokonaisuus, jonka tarkoituksena on auttaa TE-toimiston henkilöasiakasta ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa

huomautus

Ammatinvalinta- ja uraohjauksen tavoitteena on auttaa asiakasta tunnistamaan edellytyksiään ja ammatillisia tavoitteitaan, arvioimaan niitä suhteessa työelämään ja koulutusmahdollisuuksiin sekä tekemään tämän perusteella työuraansa liittyviä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Käsitteen tunnus: c152

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

Terminologian kysymys sanastotyöryhmälle 6.5.2021: Onko kaavio nyt ok?

Käsittekaavio 8. Opetus, ohjaus ja valmennus.

5 Oppiminen

Tästä sanastoluvusta on jätetty pois käsitteet formaali oppiminen, non-formaali oppiminen ja informaali oppiminen. Ne tullaan määrittelemään myöhemmin opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta laadittavassa Opetus- ja koulutussanastossa (OKSA) (?).

39

oppiminen

määritelmä

prosessi, jossa yksilö omaksuu uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä

huomautus

Eryityisesti [varhaiskasvatuksessa](#) ja perusopetuksessa painottuu oppimaan oppiminen, joka voidaan määritellä prosessiksi, joka edistää yksilön kykyä omaksua uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä.

Käsitteen tunnus: c88

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c118)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

40

elinikäinen oppiminen

määritelmä

oppiminen, jossa yksilö iästä riippumatta omaksuu tietoja ja taitoja

huomautus

Elinikäisestä oppimisesta on puhuttu koulutuspoliittisena tavoitteena jo 1960-luvulta alkaen. Unescon määritelmässä vuodelta 1960 yhdistyivät humaani arvopohja, pyrkimys demokratiaan sekä jatkuvan ihmisenä kasvamisen ihanne. Omat määritelmänsä käsitteelle ovat laatineet lisäksi ainakin EU, OECD ja YK.

Elinikäisen oppimisen käsitteellä halutaan ilmaista, että oppimista tapahtuu myös muulloin kuin esimerkiksi perusopetuksen aikana ja henkilön ensimmäiseen tutkintoon tähtäävässä **koulutuksessa (1)**. Elinikäinen oppiminen alkaa jo ennen oppivelvollisuutta ja jatkuu termin mukaisesti elämänkaaren loppuun saakka. Elinikäistä oppimista tapahtuu virallisen koulutusjärjestelmän mukaisten **koulutusten (2)** ja **työelämässä oppimisen** lisäksi myös harrastuksissa ja vapaa-ajalla.

Viime vuosina puhe elinikäisestä oppimisesta on saanut entistä voimakkaampia taloudellisia sävyjä, ja sen kytkeytyminen perinteiseen kansansivistykseen ja aikuiskoulutukseen on heikentynyt. Nykyisin elinikäinen oppiminen -käsitteen sijaan käytetäänkin usein käsitettä **jatkuva oppiminen**. Tämän käsitteen käytön taustalla on usein käsitys siitä, että yksilön kiinnittyminen yhteiskuntaan tapahtuu pääasiassa tuottavaan työhön osallistumalla ja että työllistettävyyden ja työmarkkinakelpoisuus edellyttävät jokaiselta jatkuvaa oppimista.

Käsitteen tunnus: c89

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c753)

Terminologin kommentti 21.9.2020: Käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAn 1. laitoksesta.

Totti Tuhkanen, TY, 8/2020: Vrt. <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/elinikaisen-oppimisen-politiikassa-maaritellaan-kasitys-vaadittavasta>

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: elinikäinen oppiminen: kansallisessa kielenkäytössä siirrytty jatkuvaan oppimiseen, mutta EU-kielenkäytössä elinikäinen oppiminen edelleen voimissaan

Terminologin kysymys jatkuvan oppimisen sanastotyöryhmälle 21.9.2020: Pidetäänkö tämä käsite tässä sanastossa, vai riittääkö että on OKSAssa? Jos pidetään, miten tietoja muokattava?

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: elinikäinen oppiminen: yksilö + ikäriippumattomuus, jaksollisuus

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: jatkuva oppiminen: mukana muutkin kuin yksilö + läpäisevyys, yhtäjaksoisuus, yksilön ja yhteisön proaktiiviset roolit

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: Riina, muokkaa elinikäisen oppimisen määritelmää tasapainoisemmaksi jatkuvan oppimisen kanssa, palataan ensi kerralla

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 30.8.2021: En osannut muokata elinikäisen ja jatkuvan oppimisen määritelmiä tämän pidemmälle ilman lisätietoja! En saa näitä oikein kunnolla erotettua toisistaan, kun tuntuu, että eri lähteissä näiden käsitteiden sisällöstä ja suhteesta on erilaisia käsityksiä.

-- omasta mielestäni välillä näyttää, että jatkuva oppiminen on elinikäisen oppimisen erityistapaus: elinikäisessä oppimisessa "yksilö omaksuu tietoja ja taitoja iästä riippumatta". Eikö tämä päde myös jatkuvaan oppimiseen? Tällöin pohdin, että jatkuva oppiminen olisi elinikäisen oppimisen erikoistapaus: se osa elinikäistä oppimista, joka tähtää erityisesti työelämäkelpoisuuden ja työllistyvyyden parantamiseen.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 30.8.2021: Mutta myös muunlaisia näkemyksiä elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen välisestä suhteesta tuntuu olevan: jotkut lähteet pitävät elinikäistä oppimista ja jatkuvaa oppimista samana asiana, jolla on vain nykyään eri nimi ja ehkä hiukan erilainen painotus.

41

jatkuva oppiminen

määritelmä

elinikäinen oppiminen, jossa yksilö hankkii tietoja ja taitoja, joiden arvioidaan olevan hyödyllisiä tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa olosuhteissa

VAI: oppiminen, jolla pyritään koko elämänkaaren mittaiseen osaamisen kehittämiseen [SYNONYMINEN ELINIKÄISEN OPPIMISEN KANSSA?]

VAI: oppiminen, jossa yksilö hankkii merkityksellisen elämän edellyttämiä tietoja, taitoja ja osaamista sekä kehittää työelämän muuttuviin olosuhteisiin liittyvää osaamistaan [YHDISTELMÄ ELINIKÄISTÄ JA JATKUVAA?]

VAI: oppiminen, jolla yksilö pyrkii oman osaamisensa kehittämiseen ja joka parantaa osaavan työvoiman saatavuutta ja tukee työllistymistä [ONKO LIIAN SUPPEA NÄKEMYS?]

huomautus

Käsite jatkuva oppiminen on osin synonyminen tai päällekkäinen käsitteen **elinikäinen oppiminen** kanssa. Yhteistä elinikäiselle ja jatkuvalle oppimiselle on, että kumpaakin tapahtuu yksilön ikäkaudesta riippumatta ja kumpaakin voi tapahtua niin muodollisessa **koulutuksessa (1)** kuin epämuodollisemmissakin oppimistilanteissa. Erona voidaan nähdä, että jatkuva oppiminen liittyy erityisesti yksilön työllistettävyyden ja työmarkkinakelpoisuuden parantamiseen.

Jatkuvan oppimisen käsitteeseen liittyy ajatus, että niin yksilöillä, työnantajilla, yhteisöillä kuin yhteiskunnallakin on entistä proaktiivisemmat roolit: yhtäältä yksilöt hankkivat taitoja oma-aloitteisesti ja toisaalta työnantajat, yhteisöt ja yhteiskunta tukevat yksilöitä niin, että näiden on mahdollista toteuttaa itseään täydesti. Jatkuvasta oppimisesta ajatellaan olevan hyötyä niin yksilöille (jotka kuin työnantajille, yhteisöille ja yhteiskunnillekin (esimerkiksi osaavan työvoiman ja valistuneiden kansanvallan käyttäjien muodossa).

Ajankohtaiseen keskusteluun jatkuvasta oppimisesta kuuluu myös näkemys siitä, että kolmijaksoisesta elämänkaaresta, jossa opiskelu, työura ja eläkkeelläolovaihe seuraavat toisiaan, ollaan siirtymässä tilanteeseen, jossa yksilön erilaiset työelämään ja oppimiseen liittyvät statukset vaihtelevat ja limittyvät.

Jatkuva oppiminen -käsite on lähes synonyminen käsitteen **elinikäinen oppiminen** kanssa.

Käsite ja termi jatkuva oppiminen on otettu käyttöön muutoksenhaallinnan tueksi. [HUOMAUTUS PERÄISIN OKSASTA, PITÄÄKÖ MUOKATA?]

Käsitteen tunnus: c90

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_01 (c1639)

OKSA-jaos 30.8.2019: Onko yläkäsite **oppiminen** (prosessi, jossa yksilö omaksuu uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä) vai opiskelu (toiminta, jossa henkilö käyttää aikaa ja tietoista huomiota uusien tietojen tai taitojen omaksumiseen tai osaamisen kartuttamiseen)?

OKSA-jaos 30.8.2019: elinikäinen oppiminen vs. jatkuva oppiminen, eroja:

- subjektin aktiivisuus
- yksilön kyky hankkia osaamista
- työelämässä tarvittava osaaminen vs. (myös) yleissivistävyys?

OKM:n määritelmä (verkkosivuilta): Jatkuvalla oppimisella tarkoitetaan osaamisen kehittämistä ja uudistamista elämän ja työuran eri vaiheissa. Sillä vastataan mm. uudelleen- ja täydennyskoulutustarpeisiin, joita teknologian kehitys ja työn murros tuo.

Sitra: <https://media.sitra.fi/2019/05/27150539/jatkuvan-oppimisen-rakenteita-maailmalla.pdf>

Seija Rasku 9.9.2019: Alla on tämänhetkisen luonnosversion määritelmää [EU-kontekstista]. Mitään lopullista ja hyväksyttyä ei vielä ole: "*Continuous learning complements and updates the concept of life-long learning* by emphasizing continuity, permeability, accumulation, multiple and seamless transitions in education and training as with an aim to ensure continuous learning paths throughout the lifespan. Concept of continuous learning urges more proactive roles from individual learners, society and employers, with an aim to empower, guide and motivate people to reach their potentials both in employment and as citizens throughout their lives. Systemic and strategic policymaking is required to ensure that education and training systems are open, future-oriented and consistent with the aims of continuous learning. Continuous learning approaches should cover all levels and forms of education from early childhood to post-retirement age, support individual choices, skills anticipation, aim to empower and generate motivation to learn. Coordination with other relevant policy sectors is imperative for successful continuous learning systems."

Kirsi-Marja Putkonen 12.9.2019: Jos elinikäinen oppiminen on yksilön prosessi, niin millä vastaavalla käsitteellä kuvataan yksilöiden muodostamien yhteisöjen oppimista? Oppivasta organisaatiosta puhuttiin viime vuosikymmeninä, ennen globaalia käsitystä yhteisestä maapallosta. Kun "noustaan tarpeeksi ylös" ja havainnoidaan koululuokkia, työyhteisöjä, kuntia ja kaupunkeja, valtioneuvostoa, Suomea ja maapalloa niin voisiko yhteisöjen oppimista kuvata käsitteellä jatkuva oppiminen? Se olisi siis oppivien yksilöiden yhdessä yhteisön tasolla tuottamaa. Ja kun tähän yhtälöön lisätään vielä tekoäly, niin saadaan kuvattua jotain sellaista, jota ei ole vielä määritetty. Ja tarpeeksi kokonaisvaltaisesti.

Terminologin kysymys 12.9.2019: Onko tarpeen muokata tämän käsitteen tietoja, jotta saadaan tehtyä riittävä ero käsitteeseen elinikäinen oppiminen (jos ero on tarpeen tehdä)?

Totti Tuhkanen 4.9.2020: Jatkuvan ja elinikäisen oppimisen laajahko käsitteanalyysi (väitös) <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/elinikaisten-oppimisen-politiikassa-maaritellaan-kasitys-vaadittavasta>

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: Jatkuvan oppimisen nykytilaa kuvaavassa sanastossa on ok, että määritellään vielä oppiminen, elinikäinen oppiminen ja jatkuva oppiminen erikseen, mutta jatkossa tulee olemaan vain oppimista, jota tarvittaessa kuvaillaan eri attribuuteilla. Jatkossa tämän sanaston nimikin voisi olla "Oppimisen palvelujärjestelmän sanasto".

Sanastotyöryhmä 16.8.2021 / Marjut A.: Korkeakoululta tuli toive, että OKSAssa tai muualla määriteltäisiin käsite lifewide learning. Työryhmä pohti, onko tämä jatkuvan oppimisen englanninkielinen vastine. Tavallisin englannin vastine on toki continuous learning. Tästä (lifewide learning) voisi kirjoittaa huomautukseen, jopa vaikkei englannin vastinetermejä olisi mukana; kuvaa asiaa paremmin kuin lifelong learning

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: Riina, tarkista onko lifewide learning jossain OECD:n lähteessä! ->

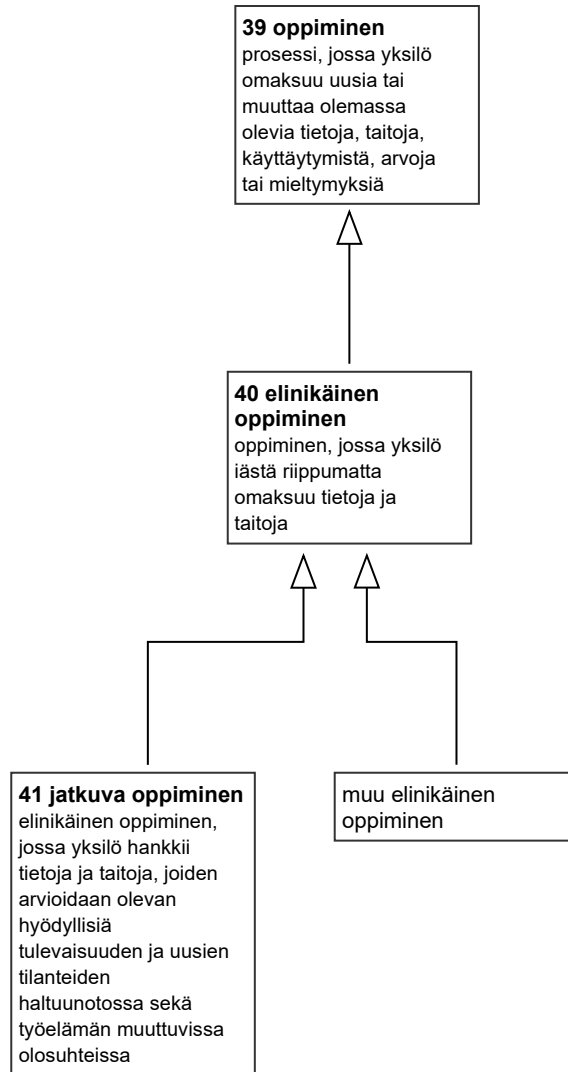
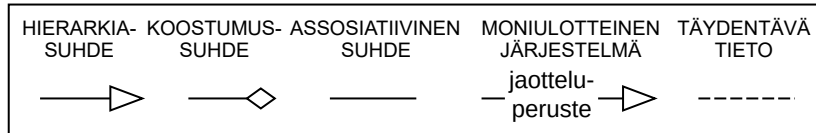
Riina 1.9.2021: Lifewide learning näyttää esiintyvän ainakin Ruotsin "opetushallituksen" julkaisussa vuodelta 2000

OKM:n jatkuvan oppimisen uudistus -verkkosivulta: "Esittelemme artikkelisarjassa hankkeita, jotka edistävät jatkuvan oppimisen linjauksia käytännössä. Hankkeissa tarkoituksena on auttaa ihmisiä oman osaamisen kehittämisessä, parantaa osaavan työvoiman saatavuutta ja tukea työllistymistä."

Osaaminen turvaa tulevaisuuden - jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset, valtioneuvoston julkaisu 2020:38: Jatkuvalla oppimisella tarkoitetaan koko elämänkaaren jatkuvaa osaamisen kehittymistä ja kehittämistä. Osa jatkuvasta oppimisesta on tavoitteellista, eri tavoin organisoitua tietojen ja taitojen kasvattamista, ja osa arkipäivässä tapahtuvaa kehittymistä. Vaikka jatkuva oppiminen käsitteellisesti kattaa koko elämänkaaren, tarkastellaan jatkuvan oppimisen parlamentaarisessa uudistuksessa erityisesti työuran aikaista/työikäisten oppimista. Näin rajattuna uudistus kattaa aikuisille suunnatut koulutusjärjestelmän mukaiset opinnot sekä koulutusjärjestelmän ulkopuolella kertyvän osaamisen. Koulutusjärjestelmä on organisoitu tapa tavoitteelliseen osaamisen kehittämiseen. Työssä oppiminen on yksi merkittävimmistä koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan oppimisen muodosta.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.9.2021: Yllä on joitakin vaihtoehtoisia luonnoksia jatkuvan oppimisen käsitteen määritelmäksi. Kommentoitteko niitä: esim. mikä missäkin vaihtoehdossa on hyvää ja mikä huonoa?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.9.2021: Entä kommentoitteko myös huomautuksia? Esim. kuuluvatko kaikki tässä luonnostellut huomautukset jatkuvaan oppimiseen vai osa kenties elinikäiseen oppimiseen?

Käsitekaavio 9. Oppiminen.

6 Osaaminen ja kyvykkyys; osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

42

kyvykkyys

määritelmä

kyky toimia tarkoituksenmukaisella tavalla tietyllä osa-alueella sekä hyödyntää osaamistaan ja muita resurssejaan, jotta tavoitteet saavutetaan (lähde: JHS 179)

VAI: ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilöllä tai organisaatiolla on edellytyksiä kartuttaa tiettyyn osa-alueeseen liittyvää osaamista

VAI: ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilöllä tai organisaatiolla on edellytyksiä kartuttaa tiettyyn osa-alueeseen liittyvää osaamista ja resursseja ja toimia tarkoituksenmukaisella tavalla kyseiseen osa-alueeseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi

huomautus

Organisaatioiden kyvykkyuden voidaan ajatella muodostuvan kolmesta osakokonaisuudesta, joita ovat toimintamallit ja prosessit, henkilöstö ja *osaaminen* sekä tiedot ja järjestelmät.

Käsitteen tunnus: c125

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Mikä suhde tällä käsitteellä on *osaamiseen*? Onko niin, että ihminen osaa ja organisaatioilla on kyvykkyys? Mainitaanko kyvykkyys ainoastaan osaamisen huomautuksessa?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: tämä käsite pitäisi mahdollisesti lisätä, koska (henkilöiden) osaaminen määrittyy usein suhteessa (organisaatioiden) kyvykkyyteen

JHS 179: "kyky toimia tarkoituksenmukaisella tavalla tietyllä osa-alueella ja hyödyntää osaamistaan sekä resurssejaan, jotta tavoitteet saavutetaan"

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: muutetaan näkökulmaa organisaatiota laajemmaksi

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: onko kyvykkyuden ja osaamisen suhde sama kuin oppimisen ja oppimaan oppimisen? kyvykkyys = osaamisen osaaminen?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.9.2021: Tässä muutamia vaihtoehtoisia luonnostelmia kyvykkyuden määritelmäksi. Ensimmäinen perustuu JHS 179:ään. Siinä on mielestäni kuitenkin pari ongelmaa.

1) JHS 179:ssä puhutaan osaamisen hyödyntämisestä, mikä kuulostaa itselleni *_olemassaolevan_* osaamisen hyödyntämiseltä. Kuitenkin elokuun kokouksessa pohdimme, että kyvykkyys voisi olla "osaamisen osaamista", siis sitä että osaa hankkia lisää osaamista.

2) Lisäksi JHS 179:ssä mielestäni on outoa ajatus, että kyvykkyys olisi yhdentyypinen kyky. Eikö kyvykkyys ole sellaisen (henkilön tai organisaation tm.) ominaisuus, jolla on yksi tai useampi kyky? Ja kyky on edellytyksien omaamista jonkin asian tekemiseen/oppimiseen. (Henkilö jolla on musikaalisia kykyjä voi kehittyä ammattimuusikoksi jne.)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.9.2021: Kun määritelmä on saatu kuntoon, täytyy pohtia, sopiiko JHS 179:stä peräisin oleva huomautus meille vai täytyykö sitä muokata tai poistaa se.

43

osaaminen; ~ kompetenssi <erityisesti kansainvälisissä yhteyksissä>

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu henkilöllä olevista tiedoista ja taidoista sekä valmiuksista käyttää niitä tiettyyn tarkoitukseen

huomautus

Osaamiseen sisältyvät henkilön tiedot ja taidot. Osaamiseen liittyvät myös henkilön käyttäytyminen, arvot, asenteet ja mieltymykset.

Määritelmässä käytetyllä sanalla valmiudet viitataan muun muassa arvoihin, asenteisiin ja käyttäytymiseen.

Määritelmässä mainittu "tietty tarkoitus" voi olla esimerkiksi työtehtävä tai ammatillinen tai henkilökohtainen kehittyminen.

Käsitteen tunnus: c95

Käsittekaaviot: [Osaaminen](#), [osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#) ja [Todistuksia](#)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.9.2021: Valtionavustustoiminnan sanastossa (luonnos) tällä käsitteellä on huomautus: "Osaaminen voi olla esimerkiksi yleistä arviointi- tai talousosaamista tai erityisesti tarkasteltavaan toimintaan liittyvää osaamista. Henkilön osaaminen voi olla esimerkiksi ammattiosaamista tai kokemusasantuntijuutta. Organisaatiossa resurssina tarvittava osaaminen on usein organisaation omien työntekijöiden osaamista. Organisaatio voi myös hankkia osaamista esimerkiksi ostamalla sitä ulkopuoliselta toimijalta tai hyödyntämällä yhteistyötä verkostossa."

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.9.2021: Tämä viittaisi siis siihen, että myös organisaatiolla voi olla osaamista. Onko meidänkin poistettava määritelmästä sana "henkilöllä", tai lisättävä "tai organisaatiolla"? Valtionavustustoiminnan sanastoluonnoksessa osaamisen määritelmä on: "tietojen ja taitojen ja näihin liittyvän ymmärryksen kokonaisuus, joka henkilöllä itsellään tai organisaatiolla on käytössään".

44

todennettu osaaminen; sertifioitu osaaminen

määritelmä

osaaminen, jonka saavuttamisesta on annettu todistus

huomautus

Määritelmässä käytetty sana todistus on yleiskieltä ja kattaa tässä sanastossa määritellyn **todistus (2)** -käsitteen lisäksi [ESIMERKIKSI MITÄ?].

Todennettua osaamista voi sisältyä esimerkiksi yksittäiseen opintosuoritukseen, josta suorittaja on saanut todistuksen, tai kokonaiseen tutkintoon, jonka suorittamisesta suorittaja on saanut todistuksen.

Vain todennettu osaaminen voidaan tunnustaa (ks. **osaamisen tunnustaminen**).

Käsitteen tunnus: c96

Käsitekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Sanastotyöryhmä 4.3.2021: onko tämä lähikäsite käsitteelle osaamisen tunnustaminen?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: OKM:stä TOR-osaajilta vinkkejä; korkeakoulupuolelta Ilmari. Riina kysyy.

KMP elokuu 2021: 43 synonyymiksi todistettu osaaminen. Todeksi osoittamisen menetelmät? Näyttö eli esimerkiksi työsuhteen alussa koeaikana ammattitaidon osoittaminen. Mitä on todentamaton osaaminen? Tunnustaa: myöntää oikeaksi, päteväksi, lailliseksi. Tunnistaa: todeta joku samaksi. Todistaa: näyttää kiistattomasti paikkansapitäväksi. Todentaa: osoittaa t. todeta todeksi, oikeaksi, vahvistaa, varmistaa, verifioida, todistaa. Vahvistaa: tehdä varm(emm)aksi, vakuuttaa t. muuten osoittaa todeksi, oikeaksi, todistaa, todentaa, varmistaa, varmentaa. Todistettu osaaminen = osaaminen, joka on Vrt. Termit 46 ja 47 joko kiinnittäen vain koulutuksen järjestäjän toiminnaksi (koska tämä toiminta tarkoittaa myös mm. arvosana-arviointia, joka olisi kuvattava huomautuksessa, jos valitaan yleisempi määritelmä) tai yleisemmin määritellen jatkuvan oppimisen kontekstissa myös muiden toiminnaksi. osaamisen tunnistaminen (aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen) = henkilön aikaisemmin hankkiman osaamisen toteaminen suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden osaamistavoitteiden mukaiseksi tai henkilön aikaisemmin hankkiman osaamisen toteaminen toiminnassa tarvittavan osaamisen mukaiseksi. Osaamisen tunnustaminen (aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen) = henkilön aiemmin hankitun osaamisen todistaminen kelpoiseksi/päteväksi/ tai vahvistaminen oikeaksi. Erottava piirre kuitenkin on olemassa eli viranomaisten/koulutuksen järjestäjän tunnustama osaaminen versus muut? tai toimialan itse määrittelemät vaatimukset

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 7.9.2021: Viime kokouksessa määritelmä muokattiin tässä olevaan muotoon. Jäin kuitenkin vielä pohtimaan, onko määritelmä liian laaja. Pitäisikö sen kattaa ainoastaan todennetun osaamisen rekisterissä / KOSKI-rekisterissä oleva osaaminen? Tällaista on kai ainoastaan viranomaisen todentama osaaminen, jota on saavutettu luvanvaraisessa koulutuksessa (perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, ylioppilastutkinto, IB-tutkinto) tai korkeakoulutuksessa?? Mutta kai Jatkuvan oppimisen sanastossa on laajempi näkökulma. Mutta millä tavalla rajataan todistuksen antaja; kenen hyvänsä antama todistus ei kai käy?

45

osaamisen tunnistaminen

määritelmä

toimenpide, jossa henkilön esittämien asiakirjojen ja muiden mahdollisten selvitysten perusteella selvitetään henkilön *osaaminen* sekä muut lähtökohdat suhteessa asetettuun tavoitteeseen

huomautus

Osaamisen tunnistamista voi tehdä esimerkiksi koulutustoimija, TE-palvelu, työnantajaorganisaatio tai pätevyystodistuksista rekisteriä pitävä toimija.

identification of prior learning: Englannin termi identification of prior learning on peräisin Euroopan unionin teksteistä, mutta nykyisin sitä käytetään laajemminkin. Termin ilmaus ”prior learning” ei viittaa siihen, että tunnistettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista, vaan siihen, että osaaminen on aina hankittu ennen tunnistamistoimenpidettä.

Käsite vastaa sisällöllisesti osittain Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen osaamisen tunnistaminen -käsitettä. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 16.3.2021.
<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c628>

Ks. myös *osaamisen tunnustaminen*.

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c628)

46

osaamisen tunnustaminen

mieluummin kuin: aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; AHOT <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; ahotointi <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>

määritelmä

toimenpide, jossa henkilön *osaamisen* todetaan täyttävän *tutkinnon* tai *tutkinnon osan* vaatimukset tai antavan henkilölle tietyn rekisteröitävän pätevyyden

huomautus

Osaamisen tunnustamista voi tehdä esimerkiksi koulutustoimija, TE-palvelu, työnantajaorganisaatio tai pätevyystodistuksista rekisteriä pitävä toimija.

Hankittu osaaminen tulee todentaa, mikä voi tapahtua esimerkiksi opiskelijan esittämällä todistuksella.

aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen; AHOT; ahotointi: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla käytetään myös termimuotoa aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen. Se on sanastossa merkitty epäsuositettavaksi muodoksi, koska siitä saattaa syntyä virheellinen mielikuva, että tunnustettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista. (Osaaminen on kuitenkin aina hankittu ennen tunnustamistoimenpidettä.)

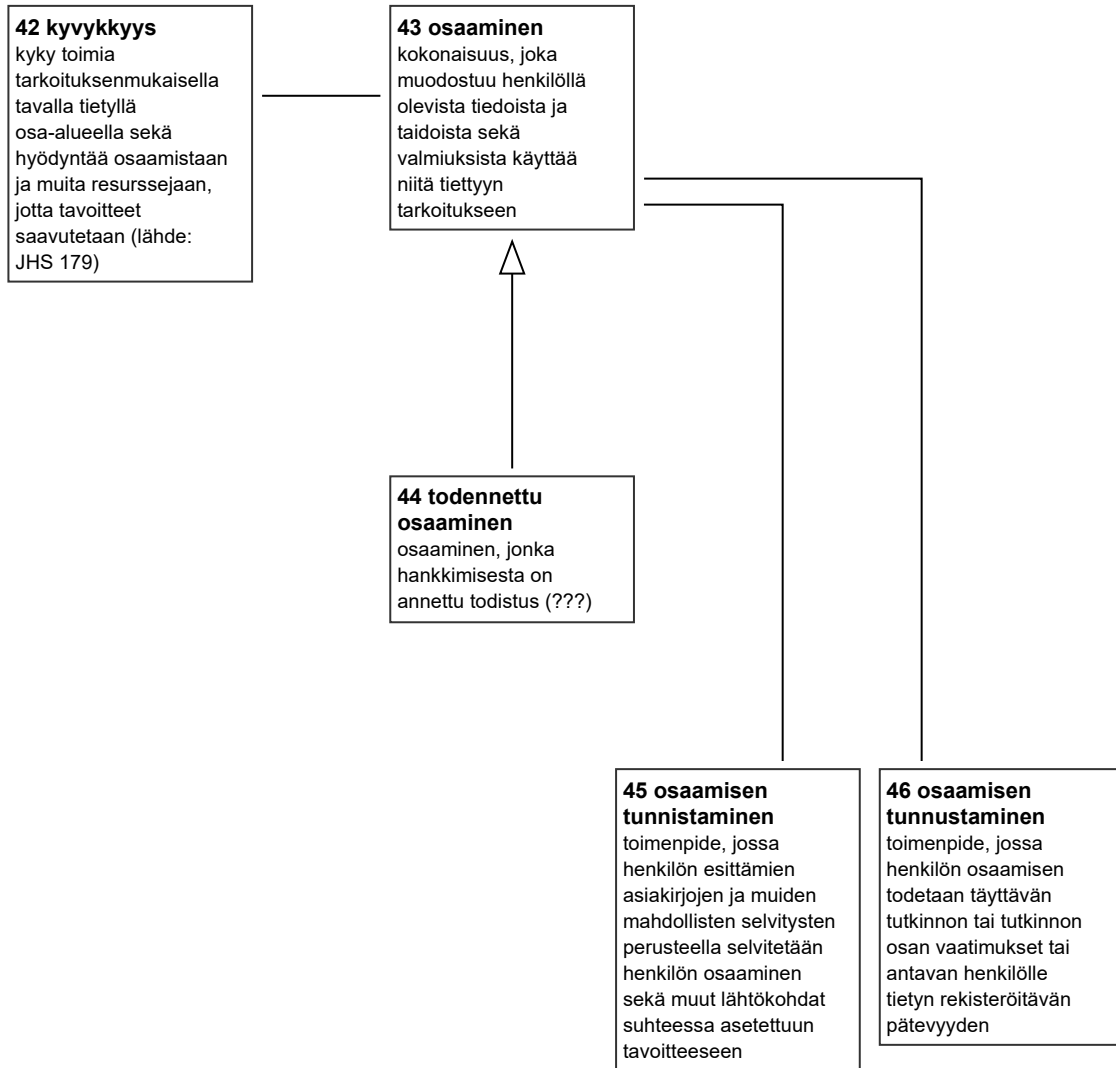
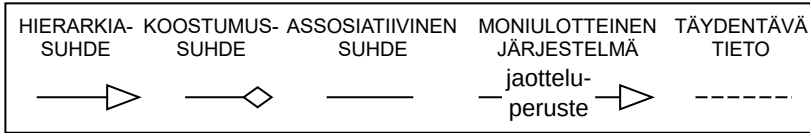
Käsite vastaa sisällöllisesti osittain Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen osaamisen tunnistaminen -käsitettä. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 16.3.2021.
<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c629>

Ks. myös *todennettu osaaminen*.

Käsitteen tunnus: c629

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c629)

Käsitekaavio 10. Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.

7 Pätevyys ja kelpoisuus

47

<työnhaku>

pätevyys; ammattipätevyys

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilöllä on *osaaminen*, jota edellytetään työtehtävän tai työn saamiseksi tai hoitamiseksi

VAI: se, että henkilö täyttää työtehtävään tai työhön liittyvät vaatimukset [lähde: OKSA]

huomautus

Pätevyydelle voi olla myös määritykset, joiden täytyminen osoitetaan suoritetuilla opinnoilla, näyttökokeella tai tutkinnon suorittamisella tai todetaan vertaisarvioinnilla.

Työtehtävään liittyvien vaatimusten täyttämässä voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet pätevyys ja *kelpoisuus*.

Käsitteen tunnus: c106

Käsittekaaviot: [Pätevyys ja kelpoisuus](#) ja [Todistuksia](#)

Lähde: OKSA_02 (c763)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tämän käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAsta. Sopivatko sellaisinaan vai pitääkö muokata?

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: pätevyys liittyy työtehtäväkokonaisuuksiin, kelpoisuus laajempiin kokonaisuuksiin (kuten ammatteihin), joten tarvetta täsmentää näitä käsittekuvauksia

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: kumpaankin voi liittyä rekistereitä (esim. sairaanhoitajat ja muut säännellyt ammatit)

Terminologin kysymys 15.4.2021: Vertaa *Rakennetun ympäristön sanasto*, jossa on määritelty käsitteet pätevyys, todettu pätevyys sekä tehtäväkohtainen kelpoisuus (ja virka- tai työsuhtekohtainen kelpoisuus). Olisiko tämä käsitejaottelu sopiva myös Jatkuvan oppimisen sanastoon? (Tosin kelpoisuus-käsitteen määritelmää tuossa sanastossa ei näy olevan, onko sitä pidettävänä synonyymina pätevyydelle vai miten.)

<https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/p%C3%A4tevyys> (tosin: miten tehdä ero osaamisen ja pätevyyden välille?)

<https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/todettu%20p%C3%A4tevyys>

+ käsitteisiin liittyvä käsittekaavio TEPAssa (löytyy seuraamalla Käsittekaavio-linkkiä)

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: Pätevyys voisi olla vain työnantajan tai toimialan harkitsemaa, kelpoisuus vahvempi (esim. lakisääteinen)?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: kummassakin takana hankittuja valmiuksia

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: kumpikin on muodollisesti määriteltyjä

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: mikä on näiden suhde ammattitaitoon/osaamiseen?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: Valvira käyttää termiä pätevyys (esim. lähihoitaja)

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: Ilmari osannee ottaa kantaa näihin, tuntee säädökset

Alla olevat käsitteiden määritelmät perustuvat EQF-suosituksen (2008/C 111/01) liitteen 1 määritelmiin: pätevyys (eng. competence) todistettu kyky käyttää tietoja, taitoja sekä henkilökohtaisia, sosiaalisia ja/tai menetelmällisiä valmiuksia työ- tai opintotilanteissa sekä ammatilliseen ja henkilökohtaiseen kehitykseen. Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehityksessä pätevyyttä kuvataan vastuun ja itsenäisyyden perusteella. -- **Terminologin kysymys 6.7.2021:** Onko tämä kuitenkin enemmän osaamisen määritelmä?

KMP elokuu 2021: Kts. TEPA; tieteen termipankin määritelmä.

Tieteen termipankki: **pätevyys**

- määritelmä: taito tai osaaminen, joka henkilöllä voi olla tai jota voidaan edellyttää työtehtävissä tai muissa yhteyksissä

- huomautus: Pätevyydelle voi olla myös määritykset, joiden täytyminen osoitetaan suoritetuilla opinnoilla, näyttökokeella tai tutkinnon suorittamisella tai todetaan vertaisarvioinnilla.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 7.9.2021: Pätevyyden määritelmää ja huomautusta muokattu Kirsi-Marjan vinkkaaman Tieteen termipankin käsitekuvauksen perusteella. Miten muokattava? Liittyykö pätevyys aina osaamiseen? Muodollinen pätevyys kylläkään ei kai vielä todista, että henkilöllä on oikeasti osaamista vaan vain että hänellä on tutkinto- tai muu todistus.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 7.9.2021: Mistä saadaan ero käsitteiden pätevyys ja kelpoisuus välille? Voisiko pätevyys liittyä enemmän osaamiseen ja kelpoisuus olla joihinkin muihinkin ominaisuuksiin kuin osaamiseen liittyvää?

48

<koulutus, työnhaku>

kelpoisuus

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilö täyttää *koulutukseen (2)*, työtehtävään TAI VIRKAAN(?) valituksi tulemisen edellytykset

huomautus

Koulutukseen (2) liittyvien edellytysten täyttämiseen viitataan täsmällisemmin termillä hakukelpoisuus.

Esimerkiksi kunnalliseen tai valtion virkaan valituksi tulemisen edellytyksiä voidaan kuvata kelpoisuusehdoilla. Yleisiä, kaikkiin virkoihin liittyviä, kelpoisuusehtoja voivat olla esimerkiksi ikä, kielitaito ja kansalaisuus. Lisäksi voi olla erityisiä kelpoisuusehtoja, jotka ovat virkakohtaisia ja voivat liittyä esimerkiksi suoritettuihin tutkintoihin tai tietynlaiseen kokemukseen tai perehtyneisyyteen.

Työtehtävään liittyvien edellytysten täyttämässä voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet kelpoisuus ja *pätevyys*.

Ks. myös pääsyaatimukset.

Käsitteen tunnus: c107

Käsittekaavio: [Pätevyys ja kelpoisuus](#)

Lähde: OKSA_02 (c755)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: kelpoisuus ja pätevyys ovat toistensa lähikäsitteitä. Mainitaan käsite "kelpoisuusehdot" tarvittaessa kelpoisuuden huomautuksessa.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Sanastoon haluttiin käsite kelpoisuus. Tämän käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAsta. Sopivatko sellaisinaan vai pitääkö muokata?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Onko tarpeen mainita tämän käsitteen yhteydessä kelpoisuusehdot-käsitteestä? Jos, mitä?

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: pätevyys liittyy työtehtäväkokonaisuuksiin, kelpoisuus laajempiin kokonaisuuksiin (kuten ammatteihin), joten tarvetta täsmentää näitä käsitekuvauksia

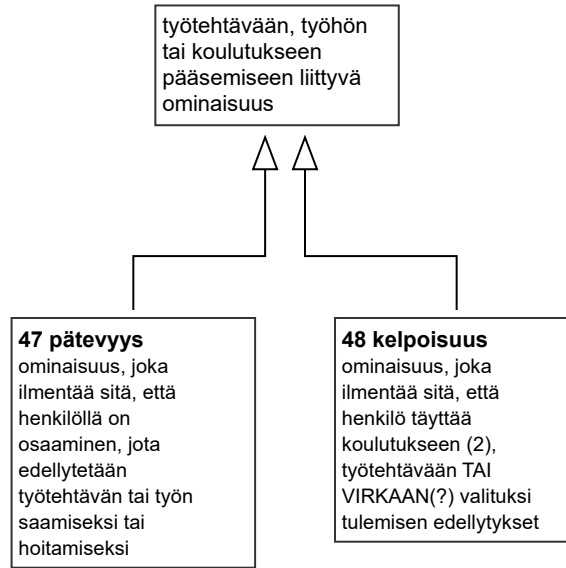
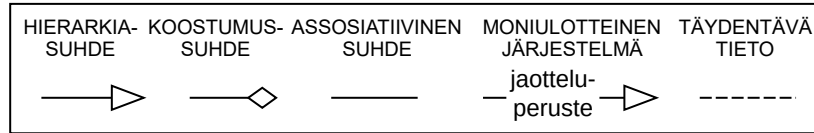
Sanastotyöryhmä 25.3.2021: kumpaankin voi liittyä rekistereitä (esim. sairaanhoitajat ja muut säännellyt ammatit)

KMP elokuu 2021: virkakelpoisuus? <https://www.minilex.fi/a/kelpoisuus-m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4aikaiseen-virkasuhteeseen>

KMP elokuu 2021: https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:kelpoisuus_virkaan

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 7.9.2021: (Katsottu KMP:n vinkkaamaa lähdeä eli Tieteen termipankkia.) Tulisiko OKSAsta peräisin olevaan määritelmään lisätä "tai virkaan"?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 7.9.2021: Onko muita kommentteja kelpoisuuden käsitekuvaukseen? Viimeinen huomautuskappale on OKSAsta, täytyy katsoa sopiiko se muokkausten jälkeen enää Jatkuvan oppimisen sanastoon.

Käsitekaavio 11. Pätevyys ja kelpoisuus.

8 Todistus

49

todistus (1)

huomautus

Todistus (1) toimii sanastossa yläkäsitteenä kaikille todistuksille, niin opetukseen ja koulutukseen liittyville kuin esimerkiksi työelämään liittyvillekin.

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

50

<opetus ja koulutus>

todistus (2)

määritelmä

asiakirja, joka todistaa opetukseen (1) tai *koulutukseen (1)* osallistumisesta, *koulutuksen (2)*, tutkinnon, oppimäärän tai näytön suorittamisesta, oppimisen tai opintojen etenemisestä tai muusta oppijan koulutusprosessiin liittyvästä tapahtumasta tai seikasta

huomautus

Esiopetuksessa käytettävä todistustyyppi on lukuvuoden päätteeksi annettava esiopetuksen osallistumistodistus.

Perusopetuksessa käytettävät todistustyytit ovat lukuvuositolustus, välitolustus, päätötolustus ja erotolustus sekä erityiseen tutkintoon liittyvät tolustukset eli tolustus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta, tolustus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä ja tolustus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Ammatillisessa koulutuksessa tolustustyytit ovat tutkintotolustus, tolustus suoritetuista tutkinnon osista, tolustus opiskelijan osaamisesta, tolustus suoritetusta valmentavasta koulutuksesta, tolustus suoritetuista koulutuksen osista ja tolustus koulutukseen osallistumisesta (yhtäältä tutkintokoulutukseen ja toisaalta valmentavaan koulutukseen osallistumisesta). Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa voidaan antaa tolustus osaamisesta.

Lukiokoulutuksessa käytettävät tolustustyytit ovat päätötolustus, tolustus lukion oppiaineen oppimäärän suorittamisesta ja erotolustus. Päätötolustukseen voi sisältyä liitteinä muita tolustuksia.

Korkeakouluissa (1) käytettäviin tolustustyyteihin kuuluu muiden muassa tutkintotolustus. Lisäksi korkeakouluissa (1) annetaan tolustuksia esimerkiksi *erikoistumiskoulutuksen* suorittamisesta. Korkeakoulun (1) opiskelijalle voidaan antaa tolustus suoritetuista opinnoista myös opiskelun kestäessä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tolustuksista säädetään asetuksissa 794/2004 ja 1129/2014.

Vapaassa sivistystyössä yleisimmin käytettävä tolustustyyppi on osallistumistolustus. Käytössä on myös tolustus opiskelijan osaamisesta.

Käsitteen tunnus: c102

Käsitekaavio: [Todistuksia](#)

Lähde: OKSA_02 (c1386)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Jatkuvan oppimisen sanastossa määritelmää joudutaan varmaankin muokkaamaan laajemmaksi? Onko jossain lähteessä valmiina sopivaa määritelmää?

KMP maaliskuu 2021: tässä jatkuvan oppimisen viitekehyksessä voisi ajatella, että kaikki tolustukset ovat osaamistolustuksia. Tässä luonnos määritelmäksi: asiakirja, joka osoittaa todeksi viranomaisen tai lainsäädännön edellyttämän kelpoisuuden tai rekisteröintiä edellyttävän pätevyuden tai muun valmiuden suoriutua erilaisista tehtävistä ja rooleista

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Kirsi-Marja kommentoi, että jatkuvan oppimisen kontekstissa kaikki tolustukset olisivat osaamistolustuksia. Ovatko muut samaa mieltä? Onko niin, ettei jatkuvan oppimisen sanastossa tarvita OKSassa määriteltyä "tolustus koulutusprosessiin liittyvästä seikasta"-käsitettä?

KMP elokuu 2021: yleiskäsitteen tolustus rajaaminen koskemaan vain tietyn hallinnonalan tolustuksia on ongelmallista tässä kontekstissa. Eivätkö tolustukset liity jollain tavalla käsitteeseen koulutus 2? Koulustolustus, osaamistolustus, koulutukseen osallistumistolustus? Vrt. työtolustus, jos se sisältää tarkoin kuvattuja tietoja ja taitoja ja työstä annetaan myös pyynnöstä arviointi. Esimerkiksi organisoidusta vapaaehtoistyöstä voi saada tolustuksen, joka todentaa osaamista.

51

osaamistodistus

määritelmä

todistus (1), joka osoittaa todeksi koulutuksen (2) avulla tai työelämässä saavutetun (??) **osaamisen**

huomautus

Osaamistodistuksia on eriluonteisia. Esimerkiksi monet luvat (kuten ajolupa tai lupa henkilönostimen käyttöön rakennustyömaalla) ovat samalla myös osaamistodistuksia.

Osaamistodistuksella voi olla nimityksenä esimerkiksi todistus, sertifikaatti, diplomi, kortti (kuten tulityökortti), passi (kuten hygieniapassi) tai osaamismerkki.

Käsitteen tunnus: c103

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Liittyy myös micro credentials -käsitteeseen, joka on myös todiste osaamisesta. Esim. rakentamisessa todistus, joka ilmaisee että osaa tehdä tiettyä vaihetta.

KMP maaliskuu 2021: todistus, joka osoittaa todeksi viranomaisen tai lainsäädännön edellyttämän kelpoisuuden tai rekisteröintiä edellyttävän pätevyyden tai muun valmiuden suoritua erilaisista tehtävistä ja rooleista

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Määritelmä on terminologin luonnos. Miten muokataan? Onko kyseessä mikä hyvänsä osaaminen, vai liittyykö osaamistodistus nimenomaan tiettyssä oppimisympäristössä saavutettuun osaamiseen?

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: osaamistodistuksen ja pätevyytodistuksen ero? Jos lainsäädännössä edellytetään tiettyä pätevyyttä, nimetään todistus pätevyytodistukseksi.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.7.2021: Miten käsitteen tietoja (määritelmä, huomautus) vielä muokattava?

KMP elokuu 2021: edelleen mietin tuota maaliskuussa laatimaani määritelmää - henkilön koulutuksessa (2) hankkimaan tai muuten ansiotyön vaatimukset täyttävän osaamisen oikeaksi todistava asiakirja

52

pätevyytodistus

määritelmä

todistus (1), joka osoittaa todeksi vaaditun **pätevyyden**

huomautus

Esimerkiksi sähkötöiden johtajalla on oltava kyseisiin töihin oikeuttava pätevyytodistus. Sähkötöiden johtajaksi tähtäävän henkilön pätevyyden arvioi ja hänelle pätevyytodistuksen antaa pätevyyden arviointilaitos (tässä tapauksessa Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy).

Muita pätevyytodistuksia ovat esimerkiksi lääkelupa (todistus siitä, että henkilö on pätevä antamaan lääkkeitä potilaille), sisäilmatarkastajan pätevyytodistus sekä varatuomarin pätevyytodistus (???).

Käsitteen tunnus: c104

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Vrt. toimialakohtaiset pätevyysrekisterit

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Mistä luotettavaa tietoa määritelmän pohjaksi?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 4.5.2021: Määritelmä ja huomautus ovat luonnoksia. Miten muokataan?

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: esimerkkejä: sähköpätevydet, joita antaa SETI; Valvira; sisäilmatarkastajat, kuntotarkastajat; varatuomari; lääkelupa

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: ajolupa, onko pätevyys- vai osaamistodistus vai onko molempia vai ei kumpaakaan?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.7.2021: Miten käsitteen tietoja (määritelmä, huomautus) vielä muokattava? Huomautuksessa erityisesti kysymysmerkkejä, tarkistattekko?

KMP elokuu 2021: todistus työtehtävässä tai ansiotyössä vaadittavasta pätevyydestä. Varatuomari esimerkki pois. Kts. viereinen kommenttikenttä tieteen termipankki: https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:luvan_saanut_oikeudenk%C3%A4yntiavustaja

53

työtodistus

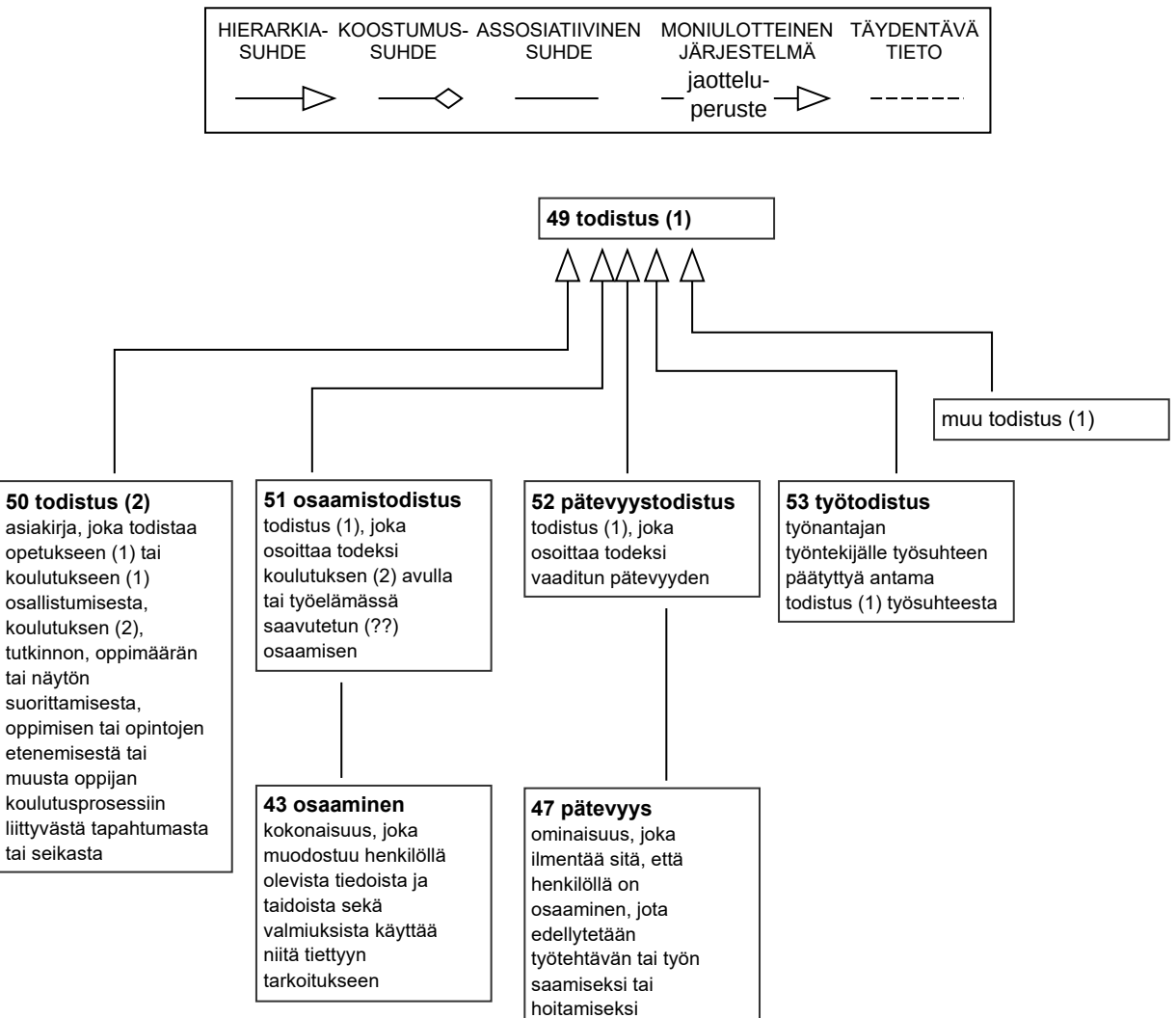
määritelmä
työnantajan työntekijälle työsuhteen päätyttyä antama *todistus* (1) työsuhteesta

huomautus

Työsopimuslain (55/2001) mukaan työntekijältä on oikeus työsuhteen päätyessä saada pyynnöstään työnantajalta kirjallinen todistus työsuhteen kestosta ja työtehtävien laadusta. Työntekijän nimenomaisesta pyynnöstä todistuksessa on lisäksi mainittava työsuhteen päättymisen syy sekä arvio työntekijän työtaidosta ja käytöksestä. Työtodistuksesta ei saa ilmetä muuta kuin mitä sen sanamuodosta käy ilmi.

Käsitteen tunnus: c105

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Käsittekaavio 12. Todistuksia.

9 [JOS EHDITÄÄN:] Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja muita ryhmittelyjä

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: ammattiala, koulutusala, osaamisala, toimiala: kaksi ensimmäistä perinteisiä; kolmas ammatillisessa

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: Tämän luvun käsitteet voidaan jättää jatkoprojektissa loppuun määriteltäviksi, mikäli aika ei riitä.

54

luokitus

määritelmä

luokittelemisen tuloksena syntyvä *luokkien* järjestelmä

huomautus

Luokitteluksella tarkoitetaan keskenään samankaltaisten tarkastelun kohteiden ryhmittelyä siten, että ryhmät eroavat toisistaan yhden tai useamman ominaisuuden perusteella.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Julkisen hallinnon yhteentoimivuussanasto - EU-ydinkäsitteet -sanaston luokitus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 9.8.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/eucore-fi/c65>

Käsitteen tunnus: c668

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

55

luokka

määritelmä

keskenään samankaltaisten tarkastelun kohteiden ryhmä, joka eroaa jostain toisesta ryhmästä yhden tai useamman ominaisuuden perusteella

huomautus

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Julkisen hallinnon yhteentoimivuussanasto - EU-ydinkäsitteet -sanaston luokitus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 9.8.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/eucore-fi/c64>

Käsitteen tunnus: c669

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

56

koulutuslaluokitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella koulutusjärjestelmän mukaisia **koulutuksia (2)** sen perusteella, miten ne sijoittuvat tieteen, yhteiskunnan ja työelämän aloille

huomautus

Koulutuslaluokittelua käytetään koulutusten (2) suunnitteluun, seurantaan ja säätelyyn.

Kansallinen koulutusala 2016 -luokituksen mukaisia koulutusaloja ovat esimerkiksi yleissivistävä koulutus, tekniikan alat ja palvelualat.

Suomessa käytetään nykyisin (lokakuu 2020) pääasiassa Kansallinen koulutusala 2016 -luokitusta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutusala-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 28.6.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c121>

Käsitteen tunnus: c97

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

Lähde: OKSA_02 (c128)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 28.6.2021: Määritelläänkö koulutusala vai koulutuslaluokitus? Riippuu osin varmaan siitäkin, tuleeko meille muita käsitteitä, joiden yläkäsite on luokitus tai luokka ja kumpi niiden kohdalla on luontevampaa. (OKSAssa siis määritelty koulutusala = luokka, jollaisiin koulutusjärjestelmän mukaiset koulutukset (2) jaotellaan sen perusteella, miten ne sijoittuvat tieteen, yhteiskunnan tai työelämän aloille)

Terminologin muistutus itselleen 28.6.2021: Jos päätetäänkin määritellä koulutuslaluokitus-käsite käsitteen koulutusala sijaan, niin muista muokata OKSAn 2. laitokseen viittaavaa huomautusta. OKSAssa siis määritelty koulutusala.

KMP elokuu 2021: riittäisikö koulutusala ja sen huomaukseksi viittaukset luokituksiin? Sama menettely ammatti- ja ammattiala -käsitteiden kanssa? Vastaus löytynee tämän sanaston ensisijaisesta käyttötarkoituksesta, joka kirjoitettu esipuheeseen. Järjestelmäratkaisuihin tarvitaan sitten nämä luokitustermitkin...

57

ammattiluokitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella ammatteja sen perusteella, minkälouonteisia tehtäviä niihin sisältyy ja millaista osaamista niistä suoriutuminen edellyttää

huomautus

Esimerkki ammattiluokituksesta on Tilastokeskuksen Ammattiluokitus 2010.

Esimerkkejä Ammattiluokitus 2010:n ammattiluokista ovat sotilaat, johtajat, erityisasiantuntijat, asiantuntijat, toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijät.

Tilastokeskuksen luokituksen lisäksi ammattiluokituksia on myös esimerkiksi ammatinvalinnanohjauksessa.

Käsitteen tunnus: c667

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

odottaa käsittelyä

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 28.6.2021: Lisätty tämä käsite sanastoon 15.6.2021 pidetyn kokouksen perusteella.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 28.6.2021: Kommentoitteko määritelmää ja huomautuksia?

58

toimialaluokitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella organisaatioita ja niiden toimipaikkoja niiden pääasiallisen taloudellisen toiminnan alan perusteella

huomautus

Esimerkiksi Tilastokeskuksen Toimialaluokitus 2008 kuvaa yrityksiä, organisaatioita ja yksittäisiä toimipaikkoja niissä harjoitetun taloudellisen toiminnan perusteella. Esimerkkejä Toimialaluokitus 2008:n luokista ovat koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut sekä kaivostoiminta ja louhinta.

Käsitteen tunnus: c100

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

toimiala (eng. sector): ammattitoimintojen ryhmittymä, joka on muodostettu pääasiallisen taloudellisen tehtävän, tuotteen, palvelun tai tekniikan perusteella

59

osaamislukitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella **osaamista** ja sen osatekijöinä olevia tietoja, taitoja ja valmiuksia luokkiin

huomautus

Osaamislukituksissa osaamista ja sen osatekijöinä olevia tietoja, taitoja ja valmiuksia voidaan jaotella eri perustein, kuten sen mukaan, mihin ne liittyvät. Esimerkiksi taidot voivat liittyä viestintään, avustamiseen ja hoitamiseen, tietokoneiden kanssa työskentelyyn tai rakentamiseen.

Esimerkki osaamislukituksesta on EQF:n eli Eurooppalaisen tutkintojen viitekehäyksen taustalla oleva 8-tasoinen oppimistulosten luokitus, jonka avulla voidaan esimerkiksi vertailla Euroopan unionin jäsenmaiden koulutusorganisaatioiden tarjoamia tutkintoja ja muita osaamiskokonaisuuksia niiden tuottaman osaamisen perusteella.

Osaamisontologia ESCO ("European Skills, Competences, Qualifications and Occupations", suom. "Taitojen/osaamisen, pätevyysien ja ammattien eurooppalainen luokitus") hyödyntää taito- ja osaamislukitusta.

Käsitteen tunnus: c101

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: • yläkäsite joka voitaisiin määritellä • esim. escon taitopilari

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 10.6.2021: Onko tämä käsite, joka vaikuttaa edelleen tarpeelliselta määritellä sanastossa? Mistä tietoa määritelmän pohjaksi? Mitä osaamislukituksia on olemassa?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 10.6.2021: Jos tämä käsite määritellään, tarvitaanko kenties määritellä "osaaminen"-käsitteen lisäksi myös suppeampi käsite "osaamiset"??

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: Tämän käsitteen määrittelyn tarvetta hankala arvioida nyt, mutta käsite saattaa aktualisoitua

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: onko tarvetta viitata EQF:ään? EQF:stähän on myös kansallinen sovellus.

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: <https://luotain.net/palvelumme/osaamiskartoitukset/>

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: osaamislukitusten käyttökonteksti organisaatioilla: HR

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: jatkossa myös micro credentialien (pienet osaamiskokonaisuudet) tuottamat osaamiset tarvitaan luokitella

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: osaamisetkaan eivät kuulu vain yhteen luokkaan

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: ESCO sisältää luokituksen (ammattiluokitus), lisäksi on tutkinnot luokiteltuina

o lisäksi on kuvaukset tiedoista ja taidoista ja osaamisista

o ei ole "luokitus", on kuvailevampi

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: EQF:n osaamislukittelu menee (ainakin suunnilleen) koulutusasteittain (vrt. koulutusasteluokitus)

60

ammattiala

määritelmä

ryhmä, jollaisiin ammatteja voidaan jaotella sen mukaan, mihin ammatillinen toiminta kohdistuu tai liittyy, tai sen mukaan, missä ympäristössä ammatillinen toiminta tapahtuu

TAI [oksa mukailen]: ryhmä, joka kuvaa ammattien sijoittumista yhteiskunnan tai työelämän aloille

huomautus

Esimerkkejä ammattialoista ovat apteekkiala, autoala, hius- ja kauneudenhoitoala sekä luonnonvara- ja ympäristöala.

Esimerkiksi apteekkialaan liittyviä ammatteja voivat olla proviisori, farmaseutti, merkonomi, kosmetologi ja siistijä. Kukin ammatti voi siis liittyä useampaan kuin yhteen ammattialaan.

Käsitteen tunnus: c98

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

Totti Tuhkanen 2.9.2020: On OKSAssa; pitääkö päivittää ilmaisuvoimaisemmaksi?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 10.6.2021: Käsite on määritelty OKSAssa. Tarvitaanko myös jatkuvan oppimisen sanastoon? Jos tarvitaan, tarvitaanko tietoja muokata?

KMP, kesäkuu 2021: Ammattiryhmiä laajempi kokonaisuus. Ala muodostuu erilaisista ammattiryhmistä, joilla on kuitenkin suhteessa toisiinsa erilaiset ammatilliset taitotasot ja erikoistumisvaatimukset.

Jatkuvan oppimisen sanastotyöryhmän kysymys OKSA-jaokselle 15.6.2021: Onko tässä kyseessä luokitus? Muistan että viime kokouksessa puhuttiin, että yksi ammatti (esim. siistijä) voidaan luokitella usealle alalle, vaikkapa apteekki-alalle ja kauneudenhoitoalalle.

Saija Ylönen, Tilastokeskus, 2.7.2021: Luokituksen ominaisuuksista: Luokituksen peruskriteereihin kuuluu, että luokiteltava kohde voi kuulua vain yhteen luokkaan. Pikaisesti tulkittuna nyt kyseessä oleva ammattialaryhmittely ei siis täytä luokituksen kriteerejä.

Saija Ylönen, Tilastokeskus, 2.7.2021: Osallistuisin mielelläni luokituskäsitteiden määrittelyyn. Olen jäämässä ensi viikon jälkeen lomalle, mutta olisiko mahdollista tavata esimerkiksi elokuun puolenvälin jälkeen ja katsoa noita yhdessä? Anne Väänänen voisi lisäkseni tulla mukaan tapaamiseen meiltä täältä Tilastokeskuksesta. Tilastokeskus ylläpitää kansallisia luokituksia, kuten ammattiluokitus ja toimialaluokitus, ja julkaisee niitä omalla verkkosivullaan ja yhteentoimivuusalustalla. Anne ja minä työskentelemme luokitusten ja käsitteiden parissa, ja näkemyksistämme voisi olla hyötyä työllemme.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 5.7.2021: Laadittu nyt kaksi vaihtoehtoista määritelmäluonnosta. Olisiko jompi kumpi niistä sopiva pohjaksi? Miten muokataan?

Alla olevat käsitteiden määritelmät perustuvat EQF-suosituksen (2008/C 111/01) liitteen 1 määritelmiin: toimiala (eng. sector): ammattitoimintojen ryhmittymä, joka on muodostettu pääasiassa taloudellisen tehtävän, tuotteen, palvelun tai tekniikan perusteella -- Terminologin kysymys 6.7.2021: Tuossa "sector" on käännetty toimialaksi, mutta esim. Tilastokeskuksen Toimialaluokitus on englanniksi Standard Industrial Classification. Voisiko EQF:n liitteen "sector" olla lähellä "ammattialaa"? Voisiko tuota määritelmää soveltaa: "ryhmä, jollaisiin ammatit voidaan jaotella sen mukaan, mihin taloudelliseen tehtävään, tuotteeseen, palveluun tai tekniikkaan ne liittyvät"?

Saija Ylönen, Tilastokeskus, 2.7.2021: "Luokituksen ominaisuuksista: Luokituksen peruskriteereihin kuuluu, että luokiteltava kohde voi kuulua vain yhteen luokkaan. Pikaisesti tulkittuna nyt kyseessä oleva ammattialaryhmittely ei siis täytä luokituksen kriteerejä. Osallistuisin mielelläni luokituskäsitteiden määrittelyyn. Olen jäämässä ensi viikon jälkeen lomalle, mutta olisiko mahdollista tavata esimerkiksi elokuun puolenvälin jälkeen ja katsoa noita yhdessä? Anne Väänänen voisi lisäkseni tulla mukaan tapaamiseen meiltä täältä Tilastokeskuksesta. Tilastokeskus ylläpitää kansallisia luokituksia, kuten ammattiluokitus ja toimialaluokitus, ja julkaisee niitä omalla verkkosivullaan ja yhteentoimivuusalustalla. Anne ja minä työskentelemme luokitusten ja käsitteiden parissa, ja näkemyksistämme voisi olla hyötyä työllemme."

KMP elokuu 2021: Juuri näin. Kysymys on ryhmittelystä, ei luokittelusta, joten OKSA:n määritelmä on väärin laadittu.

KMP elokuu 2021: Kenen ammatillinen toiminta? toimiala kuvaa organisaation toimintaa, ammatti viittaa henkilön rooliin. Kts. ammatin määritelmä ja kesäkuinen kommenttini. Ei siis ole yhden ammatin muodostama ryhmä, vaan useista eri ammateista ja ammattiryhmistä muodostettu laajempi kokonaisuus, ryhmä. Samalla, määritellyllä ammattialalla (professional field, occupational field) työskentelevien henkilöiden työroolien eli ammattien osaamisvaatimukset vaihtelevat töiden (jobs) mukaan.

Sanastotyöryhmä 16.8.2021: tämä on käsite, jota ei omista kukaan, eri toimijat käyttävät omaa näkökulmaansa (ts. palvelun käyttäjän näkökulmaa)

61

<ammatillinen koulutus>

osaamisala

ei: koulutusohjelma (1) (vanhentunut)

määritelmä

itsenäiseen työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvä suuntautuminen ammatillisen tutkinnon sisällä

huomautus

Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan ammatillisessa perustutkinnossa osaamisalana voivat olla lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala tai vammaistyön osaamisala.

Käsitteen tunnus: c99

Luokka: <ammatillinen koulutus>

Lähde: OKSA_02 (c299)

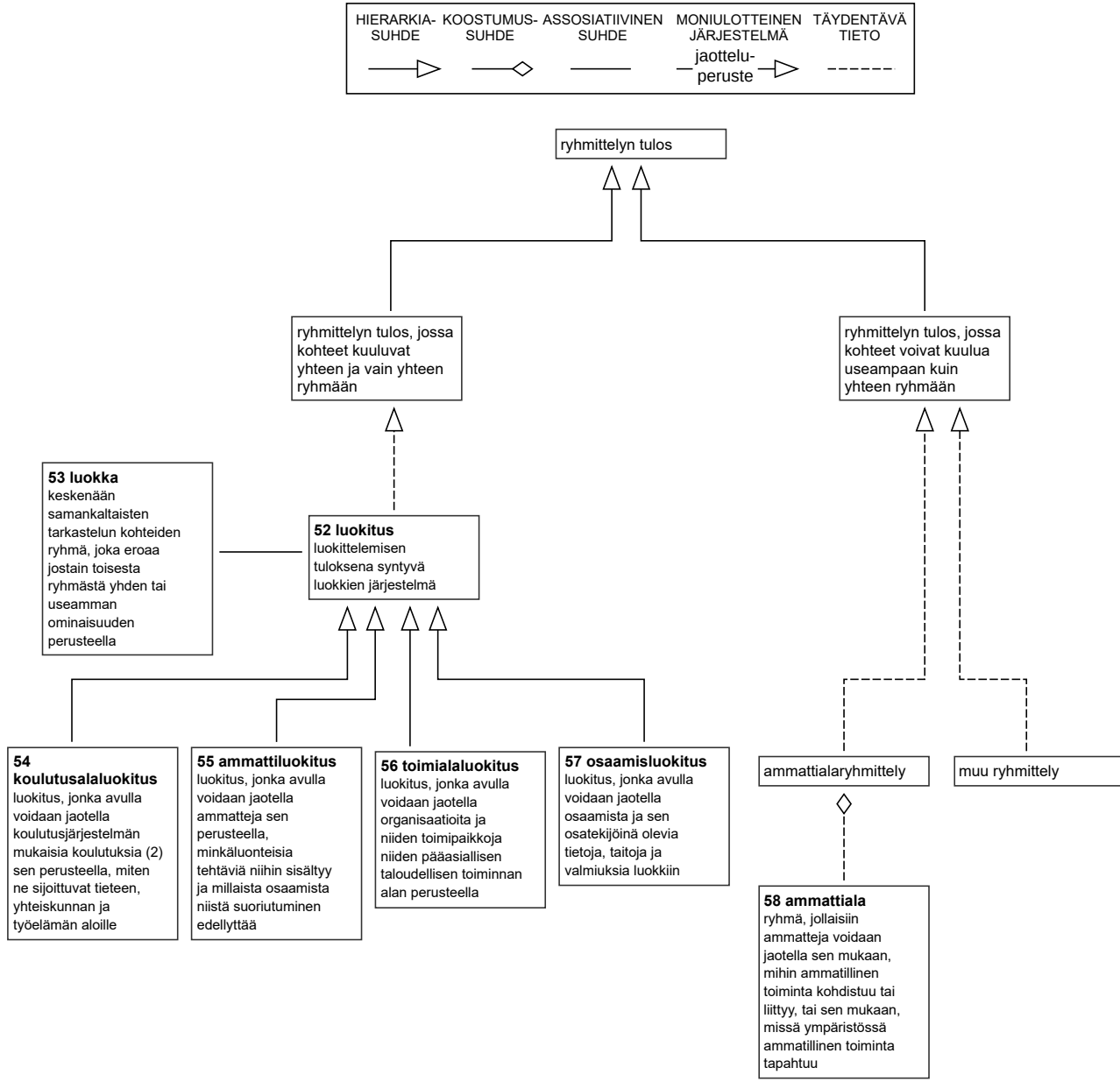
<kieliversiointiin jos OPH>

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: OKSAN käsittekuvaus on sinällään ok, mutta pohditaan, tarvitaanko Jatkuvan oppimisen sanastoon

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: Mihin luokkiin jaotellaan muut kuin virallisen koulutusjärjestelmän mukaiset koulutukset? Tällainen luokitus puuttuu. Jos tällainen luokitus luotaisiin, sen nimitys voisi olla "Osaamisala", mutta tämä termi on jo varattu ammatillisen koulutuksen käyttöön.

Käsittekaavio 13. Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä.

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

accreditation of competence	46	lifelong learning	40
accreditation of prior learning (2)	46	lifewide learning (???)	40
adult education and training	6	lifewide learning (???)	41
apprenticeship training	24	LOS; see studies (1).....	5
capability	42	meet the requirements	48
classification (1)	54	module	31
classification (2)	55	occupational competence	47
coaching	36	personnel training	8
competence	43	placement	27
competence	48	professional competence	47
continuing education	9	professional specialisation education	21
continuing professional development	9	qualification (2)	48
continuous learning	41	qualification unit	31
degree programme (1)	5	recognition of competence	46
education (2)	33	recognition of learning	46
education (3)	4	recognition of prior learning	46
education programme (1)	5	retraining and upgrading of qualifications	10
eligibility (2)	48	self-motivated education	7
extension studies	9	specialisation	61
field of education (1)	56	specialist education	21
field of study (1)	56	specialist training	21
field of vocational education and training	56	studies (1)	5
further training	9	study module (2)	32
guidance	34	study programme (1)	5
identification of competence	45	subunit	31
identification of learning	45	teaching (1)	33
identification of prior learning	45	traineeship	27
in-service training	9	traineeship for university students	27
instruction (1)	33	training	4
integration training for adult migrants	11	training based on a training agreement	25
internship	27	training programme	61
job placement	27	unit	31
labour market training	12	vocational competence	47
learning	39	vocational skill	47
learning opportunity (1)	5	work-study (?)	27
learning opportunity specification	5	workplace education and training	23
lifelong guidance	37	workplace tutoring	26

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger termpostnumren.

arbetskraftsutbildning	12	livslång inläring	41
arbetsplatshandledning	26	livslångt lärande	40
arbetspraktik	27	livslångt lärande	41
behörighet	47	lära sig	39
behörighet	48	lärande	39
bransch	60	lärande i arbetet	23
del av examen	31	lärande i arbetslivet	23
erkännande av kunnande	46	läroavtalsutbildning	24
erkännande av tidigare förvärvad kompetens	46	personalutbildning	8
examensdel	31	praktik	27
examensinriktad fortbildning	10	självständig utbildning	7
fackområde	60	självständiga studier	7
fortbildning (1)	9	skolning	4
frivillig utbildning	7	specialiseringsstudier	21
högskolepraktik	27	specialiseringsutbildning	21
IA	23	studiehelhet (2)	32
identifiering av kunnande	45	UA (1).....	
inläring	39	.....	23
inläring i arbetet	23	undervisning (1)	33
inläring i arbetslivet	23	utbildning (1)	4
inläring i yrkeslivet	23	utbildning (2)	5
integrationsutbildning av vuxna invandrare	11	utbildning på egen hand	7
kompetens	43	utbildning som grundar sig på utbildningsavtal	25
kompetens	47	utbildning som ordnas på en arbetsplats	23
kompetensområde	61	utbildningsområde	56
kontinuerligt lärande	41	utbildningsprogram (1)	61
kunnande	43	vuxenutbildning	6
LIA	23	yrkesområde	60

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

AHOT	46	ohjaus	34
ahointi	46	omaehtoinen koulutus	7
aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen	46	opetus	33
aikuiskoulutus	6	opintokokonaisuus	32
aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus ...	11	oppimaan oppiminen; ks. oppiminen.....	39
ammattillinen työvoimakoulutus	14	oppiminen	39
ammattillisesti suuntautunut työvoimakoulutus	14	oppisopimuskoulutus	24
ammattillisia valmiuksia lisäävä koulutus	16	orientaatiojakso	13
ammatinvalinta- ja uraohjaus	38	osaaminen	43
ammattiala	60	osaamisala	61
ammattikorkeakouluharjoittelu	27	osaamisen tunnistaminen	45
ammattiluokitus	57	osaamisen tunnustaminen	46
ammattipätevyys	47	osaamiskokonaisuus (1)	29
ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus	16	osaamiskokonaisuus (2)	30
elinikäinen ohjaus	37	osaamislukitus	59
elinikäinen oppiminen	40	osaamistodistus	51
erikoistumiskoulutus	21	pätevyys	47
erikoistumisopinnot	21	pätevyystodistus	52
F.E.C.-koulutus; ks. kehittämiskoulutus.....	18	rekrytointikoulutus	15
Further Educated with Companies -koulutus; ks. kehittämiskoulutus.....	18	rekrytoiva koulutus	15
henkilöstökoulutus	8	rekrytoiva työvoimakoulutus	15
jatkuva oppiminen	41	sertifioitu osaaminen	44
kartoitusjakso	13	sopimus oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä; ks. oppisopimuskoulutus.....	24
kehittämiskoulutus	18	todennettu osaaminen	44
KEKO-koulutus	18	todistus (1)	49
kelpoisuus	48	todistus (2)	50
kompetenssi	43	toimialaluokitus	58
korkeakouluharjoittelu	27	tutkinnon osa	31
korkeakoulujen erikoistumiskoulutus	21	työelämässä oppiminen	22
kotoutumiskoulutus	11	työharjoittelu (1)	27
koulutus (1)	4	työharjoittelu (2)	23
koulutus (2)	5	työpaikalla järjestettävä koulutus	23
koulutusosaluokitus	56	työpaikalla järjestettävä ohjaus	26
koulutuskokeilu	28	työpaikalla opiskelu	23
koulutuslainsäädännössä säännelty koulustoitinta	2	työpaikalla oppiminen	22
koulutusohjelma (1)	61	työpaikkaohjaus	26
koulutussopimukseen perustuva koulutus	25	työssä oppiminen	23
koulutussopimuskoulutus; ks. koulutussopimukseen perustuva koulutus.....	25	työssäoppiminen	23
koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso ...	13	työtodistus	53
koulustoitinta	1	työvoimakoulutus	12
kyvykyys	42	työvoimapolitiittinen koulutus	12
luokitus	54	täydennyskoulutus	9
luokka	55	valmennus	36
markkinaehtoinen koulustoitinta	3	valtionosuus	20
moduuli; ks. opintokokonaisuus.....	32	valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus	19
muuntokoulutus	10	vertaisohjaus	35
		VOS-työvoimakoulutus	19
		yhteishankintakoulutus	17